

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
V. Bátorhy-utca 24. szám.
(„Falu” Országos Földmivesszövetség.)
Telefon: Automata 294—52.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi
miniszter által időnként kiadott „Rádiós gaz-
dasági előadások” című füzetekkel együtt:
Egész évre 8 P, félévre 4 P, negyedévre 2 P.

Budapest, 1932.

XIII. évfolyam, 52. szám

December hó 25.

Pásztorok és királyok

Írta: Scfandl Károly dr.

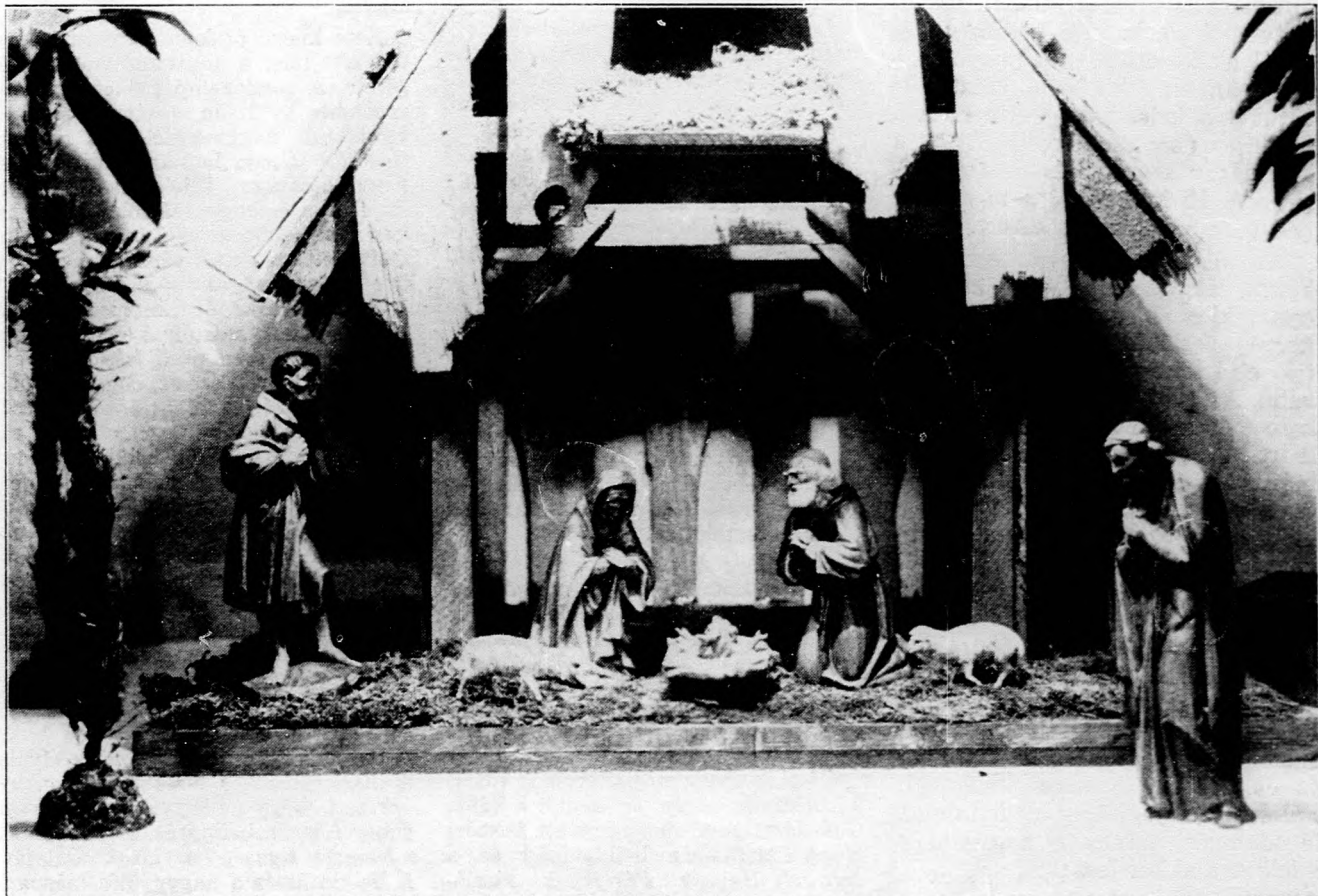
Az isteni Kisded születésének hírére a puszta pásztornépe sietett először Betlehembe. Még akkor nem volt rádió, de ujság sem. Csodás égi tűnemény, üstökös csillag vezette a pásztorokat a betlehemi istállóhoz, ahol a kis Jézust imádták. Az isteni Megváltó, mi-

kor a földre érkezett, állattenyésztő pásztornéppel vette magát körül. De jöttek nemsokára a királyok is. Három napkeleti bölcs jött Krisztusnak hódolni s hoztak eléje aranyat, tömjént és myrrhát.

A pásztoroktól föl a királyokig az egész világ áhította a megvál-

tást és a két bibliai kép fejezte ki legjobban az emberiség örömét, hogy a földre szállt a — szeretet. Messiást kapott a föld kerekége és azóta a krisztusi szeretet tüzhelyet talált mindenfelé a jóakaratú emberek között.

Heródesek és Nérók mindig vol-

A kis Jézus születése.
Németországi földmivesek fából faragott szobor-csoportozata.

BELPOLITIKA

Országgyűlés

tak, de a szeretet hitét nem birták kiirtani. Messiási hittel biznak a jóakaratu emberek a legnagyobb csapások közepette is a Megváltó erejében, hogy az igazság és a szeretet a Szulimánokon és Lenineken győzedelmeskedni fog.

A föld kerekége megint nagy megpróbáltatásokon megy keresztül. Leigázott népek nyögik a győztesek bosszuját. Ósi tanyájukon szántogató európai földművesek nem értik, miért kellett az amerikai gabonagyárak félelmetes traktorainak keresztülgázolni becsületes munkájukon. Az orosz határon túl két világrészben égetik még mindig a rejtegetett kereszteteket és Krisztus-képeket, mert tilos az imádság és a hit. Harmincmillió család van munka nélkül... A Messiást várja megint a világ...

Pásztorok és királyok egyaránt keresik a betlehemi csillagot, hogy merre irányítja utjukat. Jönnek a farizeusok és vámosok tévtanokat hirdetni. Ezek a nyomorúság vámszedői. A legkegyetlenebb haszonlesői a nagy válságnak. A pásztoroktól a királyokig — egy sors jutott osztályrészül minden jóakaratu embernek. De pásztorok és királyok között sokan, nagyon sokan vannak, akik nem vesztik el hitüket a krisztusi ígéletben. Aki bizik, az nem csalatkozik. Eljön a Messiás a szeretet és igazság jegyében. El kell jönni a megértésnek újra a nemzetek között.

Az új esztendő — az amerikai közgazdák szerint — a bizalom esztendeje. S a bizalom visszahozza a belátást, hogy ez a pusztító elzárkózás így nem mehet tovább. Az 1932. év elsöpörte a hadisarcot és a zsoldos hadsereg-rendszert. A revízió utján vagyunk már. Megtört a jég. Most már csak ezen az uton mehet tovább a világ. S ha az 1933. esztendő a területi revíziót is meghozza, eldobjuk a vámsorompókat, hogy újra megindulhasson a mindenkinek kenyeret adó gazdasági forgalom.

Pásztoroktól a királyokig minden jóakaratu ember bizalommal foháskodik a megszületett Messiáshoz, hogy a szeretet, igazság és élet lehelletét hozza magával. Fölolvad a jégkéreg a hatalmas birodalmak hatalmas nagyjainak a lelkén s akkor lesz:

„Békesség a földön a jóakaratu embereknek!”

A képviselőház december hó 13—16-iki ülésein az előző évek zárszámadásának vitája zajlott le. A kisebbség ezt az alkalmat is felhasználta arra, hogy a titkos választójogot követelje. A kormánypárt részéről Berki Gyula szólalt fel, aki nagyhatású beszédben vitakozott a kisebbséggel és azt hangsúlyozta, hogy Gömbös Gyula miniszterelnök születésénél és politikai multjánál fogva alkalmas a magyar nép politikáját szolgálni.

Fontos és főként a városi lakosságot érintő bejelentést tett Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter, amikor közölte a Házzal, hogy a télen várható nagy nyomorra és munkanélküliségre való tekintettel, indokolt esetben felfüggeszti a kilakoltatásokat és gondoskodik megfelelő számú szükség-lakásról is.

Petri Pál közoktatásügyi államtitkár egy interpellációra válaszolva bejelentette, hogy a felekezeti tanítók nehéz helyzetén segítendő, a kultuszokmány 400.000 pengős kamatmentes kölcsönt bocsájt az iskolafenntartók rendelkezésére, mely összeg egyrésze a hátralékos tanítói fizetésekre, másrészt az iskolák fenntartására lesz fordítandó.

Inrédy Béla pénzügyminiszter közölte a képviselőházzal, hogy az adóbehajtás rendszerének megreformálását tervbe vette. Arra fog törekedni, hogy a régi követelményt: a magyar adórendszer reformját mielőbb tető alá hozza. Bejelentette azt is, hogy a karácsonyra való tekintettel a szigorú adóbehajtásokat mérséklék és december hó 20-tól január hó 3-ig adóárverést nem tartanak.

A képviselőház a pénzügyminiszter felszólalása után az 1928—29 évre szóló állami zárszámadást megszavazta és ezzel az akkori kormánynak a felmentvényt megadta.

December hó 21-én elfogadták Östör József indítványát, mely szerint — ha áttérnének a délutáni ülésekre — a meghosszabbított ülések csak reggel 5 óráig tarthatnak.

A felsőház december hó 20-án megkezdte üléseit. Elfogadták a zárszámadási jelentéseket és megkezdtek az összeférhetetlenségi törvényjavaslat vitáját.

Nagyfontosságú bejelentéseket tett a miniszterelnök

Gömbös Gyula miniszterelnök vidéki körutjainak során az elmúlt héten Győrbe utazott, ahol résztvett felsőöri Nagy Pál főispáni beiktatásán és a Nemzeti Egység Pártjának zászlóbontó nagygyűlésén. A miniszterelnök a gyűlésen nagyhatású beszédet mon-

dott. Ezuttal ismét szembeszállt azokkal, akik az örökös bírálgatásban élék ki magukat, ahelyett, hogy belekapcsolódnának az alkotó munkába, amelynek ma egyedül van értéke a nemzet szempontjából. Nem gondol diktatúrára, de nem is hagyja szorítani magát, mert a törvénygyártást nem helyesli. A munkásságnak meg fogja adni a lehetőséget, hogy helyesen elgondolt érdekképviselési rendszer alapján jöjjön össze a munkaadóval s így ki lehessen küszöbölni az osztályharcot, amely a nemzet erejét fogyaszta. Az álláshalmozást, amennyiben az az állami élet keretén belül történik, meg fogja szüntetni, a magángazdaság terén azonban nehéz belenyulni ebbe a kérdésbe. Lehet vitatkozni adórendszerünk helyességéről, de amíg ez a rendszer törvényes alapon nyugszik, az adófizetőnek teljesíteni kell kötelességét.

Még aznap délután Pápára utazott a miniszterelnök és résztvett a Levente-otthonban tartott gyűlésen. Itt a békervezió, a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatok és a választójog kérdéséről szólt. A titkos választójogra — mondotta — szükség van azért, hogy mindenki lelki kényszer nélkül gyakorolhassa állampolgári köteleességét, de ennek az a feltétele, hogy a választópolgárság lelkiismeretesen foglalkozzék a nemzetet érintő kérdésekkel.

Este kilenc órakor Szombathelyre érkezett meg a miniszterelnök és kísérete. A zászlóbontó gyűlés másnap, december hó 18-án, vasárnap folyt le rendkívül nagy érdeklődés mellett. Gömbös Gyula hatalmas beszédében nagyfontosságú kijelentéseket tett. Bejelentette, hogy számolni lehet a kamatláb újabb leszállításával. Kifejezést adott annak a kívánságának, hogy bár volna mezőgazdasági kartel, mert a mezőgazdaság érdeke megkivánná, hogy éppen olyan sullyal essék latba a gazdasági életben, mint más ipari érdekeltség. Törekvése az, hogy elősegítse a helyes és igazságos árkialakulást. A kormány előkészítette a következő kérdéseket: napokon belül megindul az új Kivitel Intézet működése; kidolgozott egy rövidlejáratu gazdasági munkatervet, melybe felvette az utépitéseket is; készen áll a rokkant-törvény; munkálatban van a hitbizományi reform, mely kapcsolatos a telepítés kérdésével, végül jön az új nyugdíjtörvény. A miniszterelnök beszédében még hangsúlyozta azt is, hogy a kormány a békervezió álláspontját hivatalosan képviseli.

December hó 19-én Gömbös Gyula miniszterelnök és kísérete Szegedre érkezett, hogy résztvegyen Baranyi Tibor főispán beiktatásán és kibontsa a Nemzeti Egység Pártjának zászlaját. A beiktatás és a nagygyűlés másnap, december hó 20-án zajlott le. A miniszterelnök ezuttal is gyujtó hatású be-

szédet mondott. Nem azért hirdeti a nemzeti egységet — mondotta — hogy egyetlen pártra tegyen szert, hanem azért, hogy a sötétségben összefogózkodjunk és erőseknek érezzük magunkat. A munka megbecsülése a testi és szellemi munkás jólétének egyforma biztosítását jelenti. Polgárokat kell nevelnünk a munkásból és a szegény emberből, aki szintén jobb vagyoni helyzetbe kíván kerülni. Abból a szociáldemokráciából, mely mindent le akar rombolni egy kisebbség érdekeiért, nem kérünk, mert mi vagyunk többségben, harcoss polgárok, akiknek tapasztalataik vannak az 1919-es időkből. Egy nagy egységbe kell összefogni a nemzetet. Ha így lesz, akkor az én fátylóm — fejezte be szavait a miniszterelnök — a felkelő nap fényénél fog elaludni!

A miniszterelnök beszéde alatt érdekes incidens játszódott le. A következő közbeszólás hangzott el a hallgatóság soraiból:

— Mi van a tönkrement hadikölcsöntulajdonosokkal?

Gömbös Gyula harsány hangon válaszolt:

— Nincs szükségem erre a figyelemre, mert én is hadikölcsöntulajdonos vagyok. Kérdezem a tisztelt közbeszólót, meg tudná-e oldani ezt a kérdést?

Hangosan válaszolt a közbeszóló:

— Igen.

Gömbös Gyula ekkor ezeket mondotta:

— Akkor felszólítom, jelentkezzék titkáromnál. Boldog vagyok, hogy Szegeden egy ilyen nagyszerű államférfiu él! De velem szenvedélyes han-

gon nem lehet beszélni, mert vagyok olyan legény, mint te, kedves barátom!

A miniszterelnök szavainak nyomán óriási taps zugott fel.

*

Meg kell egyébként állapítani, hogy Gömbös Gyulát vidéki körútján mindenütt rendkívül nagy lelkesedéssel fogadták és a miniszterelnök kijelentései új hitet és bizalmat öntöttek az emberek lelkébe.

Pártértekezlet, főispáni beiktatás

A Nemzeti Egység Pártjának legutóbbi, december hó 15-iki értekezletén Sztranyavszky Sándor pártelnök köszönetet mondott a miniszterelnöknek azért a hatalmas munkáért, amelyet a párt szervezeteinek kiépítése érdekében végez. Megállapította a pártelnök azt is, hogy a kisebbségi pártok szemellátható idegességgel kísérik a miniszterelnök tevékenységét, amelyek nyomán hatalmas tömegek csatlakoznak a Nemzeti Egység Pártjához.

December hó 15-én zajlott le Farkas Béla dr. főispán hódmezővásárhelyi beiktatása. Az ünnepi közgyűlésen megjelent a közeleti előkelőségek közül Lázár Andor igazságügy-miniszter, Mayer János ny. miniszter, Schandl Károly ny. államtitkár és számos országgyűlési képviselő. A beiktatási ünnepség igen nagy érdeklődés mellett folyt le.

Békesség a jóakaratu embereknek...

Ez a karácsonyi üzenet minden embernek szól. Angyal — isteni követ — mondotta. Égi a fogalmazása, de a földön az embereknek kell megvalósítani. Ha így lesz, akkor megszépül az élet, különben irigy, csunya harc marad, mint az őserdő vadjaié. De ettől megborzad az élő ember lelke, mint a boldogtalanság ősforrásától és azért fordul karácsony ünnepén a béke, mint a legfőbb jó után.

Béke! Béke! Ezt csilingeli a karácsonyi harangszó s ezt muzsikálja minden megszébzett emberi szív...

Lesz béke — tanítja az anyagi üzenet — de előbb jóakaratu ember kell hozzá. Jót akarni pedig nem más: mint szeretni. Tehát ez az égi orvosság, vagy inkább csak recept az emberi élet megszépítésére. A recept égi, az orvosságot azonban az embernek kell elkészíteni a „jó szívhez“ címzett patikában.

Amíg ezt az égi receptet az emberek el nem készítik, az élet olyan marad, mint most...

KOMPLETT

RÁDIÓ KÉSZÜLÉK detektorral, fejhallgatóval, antenna-anyaggal együtt, bárhol működik. . . P **10**

Kedvező viszonyok mellett 5-6 külföldi állomás vételére alkalmas BIOFLEX det. készülék . . . P **18**

GRAMOFON kitünő márkás kivetel, 10 drb lemezzel, 1 doboz tüvel . . . P **39**

Az ország legnagyobb rádió, gramofon, fotó, csillár és villamossági áruháza

BODNÁR Vilmos császár-ut 60. Saját érdekében hivatkozozon lapunkra.

Adós fizess!

Ez volt a jelszava eddig Franciaországnak. Minden tárgyalóterem, ahol a világ hatalmasai összegyűltek, ettől a rideg igazságtól visszhangzott. És a legyőzöttek fizettek roskadási, ki pénzben, ki drága megszentelt földdel. Ennek az elvnek alapján szabdalták le Magyarország testéről a trianoni részeket is.

Most Amerika mondja Franciaországnak: adós fizess! És az adós — nem fizet. Ime, egyszerre más lett az igazság, mikor az ő zseberől van szó. Pedig amerikai kölcsönnel és amerikai hadsereggel nyerte meg Franciaország a háborút s a győzelem révén Európa fölötti hatalmát, tehát: mindent. Az igazságon kívül a hála is kötelezte volna Franciaországot arra, hogy legnagyobb jótévőjének fizessen. Ugy látszik azonban, ahol a hatalom és az önzés urrá lesz, ott az igazság és a hála meghal. De mit fog ezután a szerződésesszögő Franciarszág: csehek, szerbek és oláhok patrónusa, nekünk, magyaroknak mondani, ha továbbra is lankadatlan erővel harcolunk a trianoni gyászszerződés ellen, melyet mi még meg se szegtünk? (n. s.)

A külföldre vitt vagyonok visszaparancsolása...

A tiszántuli református egyházkerület Debrecenben megtartott közgyűlésén többek közt a következő határozatot fogadták el:

„Minthogy a folyton fokozódó munkanélküliség és a nyomor problémájával szemben lényegében tehetetlennek bizonyul a karitatív (kegyeleti) tevékenység, a közgyűlés felkéri az Egyetemes Konventet, hogy „mint a magyar református kereszténység megszólaló lelkiismerete, s az egyház legfőbb szerve, keresse meg a kormányt a végzetessé válható következmények megelőzésére. Főként a külföldre vitt vagyonok visszaparancsolásával és a termelőmunkába való beállításával szereznek a szociális nyomort enyhíteni.“

Vilmos, volt német császár,

kedvence kutyájával doorní (Hollandia) kastélyának kertjében. A császár ellen mostanában, állítólag, merényletet akartak elkövetni.

VILÁGKRÓNIKA

Franciaország — nem fizet

Az európai nemzetek érdeklődésének előterében változatlanul a háborus adósságok ügye áll. Jelentettük, hogy a francia parlament egy páratlanul izgalmas éjszakai gyűlésen megbuktatta a Herriot-kormányt és ezzel kifejezésre juttatta, hogy nincsen szándékában fizetni. Ezzel a döntéssel a zsugoriságig takarékos francia kispolgár felfogása érvényesült a magasabb külpolitikai előrelátással szemben. A francia képviselőház kormánybuktató többsége arra hivatkozik, hogy Amerika volt az, amely első ízben moratóriumot engedélyezett az európai adósságállamoknak és a legutóbbi lausanne-i (ejtsd: lozani) konferencián a jövőtételek ügyében olyan engedékeny álláspontra helyezkedett. Ezzel — a franciák szerint — Amerika mintegy hajlandóságot mutatott arra, hogy a háborus adósságokat elengedje és így érthetetlennek tartják, hogy Amerika most mégis oly mereven ragaszkodik a részlettörlesztéshez.

Ha van is valami igazság ebben a felfogásban, Franciaországnak ez a lépése külpolitikailag beláthatatlan következményeket vonhat maga után. Mindenekelőtt megbontotta azt az egységes frontot, amelyet az európai adósságállamok csak a napokban létesítettek Amerikával szemben. Megállapodtak ugyanis egymás közt abban, hogy fizetnek, ha Amerika engedékenységre nem bírható, de a továbbiakban igyekeznek majd gazdaságilag függetleníteni magukat tőle. Franciaország elhamarkodott lépése felborította ezt az egységes mozgalmat, ami nagyon károsan hatott úgy Angliában, mint Olaszországban, amelyek Amerikával

szemben fizetési kötelezettségüknek eleget tettek. A franciákat könnyen érheti mindebből kifolyólag az európai nagyhatalmak részéről olyan meglepetés, amely esetleg az első lépés lesz a francia nemzet szárazföldi egyeduralmának megtörése felé.

De Franciaországnak ez a cselekedete a háborúesztés országok szempontjából is igen figyelemreméltó példát jelent. Franciaország volt az, amely tizenkét év óta mindig a szerződések szentségére és változhatatlanságára hivatkozott, valahányszor a megcsontított országok tarthatatlan helyzetükben revízióért kiáltottak. Franciaországnak ez a merev álláspontja volt a legszilárdabb alapja az országunk testéből nagyranőtt utódállamoknak abban, hogy jogtalanul elrabolt magyar területeket megtarthassanak. Most pedig ezt az erkölcsi alapot éppen Franciaország döntötte fel, mert a francia kispolgárok voltak azok, akik a háborus adósságok fizetésének megtagadásával egy „szent és változhatatlan” szerződést megszegtek. Óriási jelentőségű tény ez a magyar revíziós mozgalom megerősödése szempontjából, amelyet most már különben sem lehet megállítani.

A francia kormányválság egyébként december hó 18-án megoldódott és Paul-Boncour miniszterelnök vezetésével megalakult az új kormány. Az új miniszterelnök, aki Genfben sűrűn képviselte nemzetét a népszövetségi tanácskozásokon és a leszerelési értekezleten, egy nyilatkozatában kijelentette, hogy kormánya a Herriot-kormány folytatásának tekintendő. Az amerikai adósság törlesztésével kapcsolatban azonban átveti magát a parlament határozatának. Nem fizet tehát, ehelyett igyekszik Amerikával mielőbb megegyezésre jutni az adósságok végleges rendezése céljából.

A francia kormányválság — úgy látszik — Amerikát is gondolkodóba ejtette. A legutóbb érkezett táviratok ugyanis azt jelentik: Amerika közölte az adósságállamokkal, hajlandó tárgyalásokat kezdeni az adósság ügyében.

A szerbek olaszgyűlölete nem ismer határt

A magyar revíziós törekvésekkel kapcsolatos a szerbek és olaszok legutóbbi összetűzése is, melynek során Mussolini olasz miniszterelnök nagyon kemény kifejezésekkel bélyegezte meg a szerbeknek azt az esztelen eljárását, hogy olaszellenes gyűlöletükben az Albániában lévő régi olasz emlékeket lerombolták. Ugy látszik, hogy a kisántánt-államok kapkodó félelmükben a legképtelenebb eszközökkel próbálnak tiltakozni a békeszerződések revíziója ellen, melyekkel azonban éppen az ellenkező hatást érik el. Az utódállamok (Csehszlovákia, Románia, Jugoszlávia) külügyminisztereinek december hó 18-án és 19-én lefolyt sürgős belgrádi tanácskozása is erre vall, mely főleg a magyar revíziós mozgalmat pártoló Olaszország ellen irányult.

Meglepetésként hatott azonban Románia magatartása, mely nem hajlandó résztvenni egy Olaszország ellen irányuló akcióban. Tehát mégsem olyan nagy az egység az utódállamok berkeiben — éppen a reájuk nézve oly válságos időben — amint azt ők világ-gá kürtölik.

A tanácskozások alatt szerb diákok zászlók alatt: „Le Olaszországgal! Le Mussolinivel!” kiáltásokkal tüntetést rendeztek a belgrádi olasz követség előtt. A kisántánt-konferencia különben a leszerelés, a keleti jóvátételek, a békerevizio és Középeurópa gazdasági szervezésének kérdéseivel foglalkozott.

Hatszáz ezer holdon telepit Németség

Schleicher tábornok, az új német kormányelnök, rádióbeszédben fejtette ki programját. Legfőbb feladatának tekinti, hogy a nép széles rétegei számára munkát teremtsen. Ebben az évben nem hoz be új adókat. Nagy fontosságot tulajdonít a telepítésnek; fel akarja lendíteni a falvakat és csökkenteni kívánja a nagy városok lakosságát. A következő év folyamán hatszáz ezer holdon fognak telepíteni 100 millió márka költséggel. A mezőgazdaságot továbbra is fokozott védelemben kívánja részesíteni. A kancellár kijelentette, hogy a kommunistákkal szemben — ha szükséges — a legszigorúbb intézkedések alkalmazásától sem fog visszariadni. Végül az ifjuság neveléséről szólott, legjobb iskolának az általános védkötelezettséget tartja.

Kép a monostorfalvi faluszövetségi fiók tagjairól.

Középen: Papp Miklós dr. főjegyző és Cserey-Pechány Albin főorvos-föld-birtokos, a fiókszövetség elnöke.

Bél infekciókban
"IGMÁNDI"
Mert már 67a alatt,
gyomor- és bélbetegségek
számszázaitól megvéd
Az Igmándi
víz borsodlakai utat
számszázaitól megvéd

Hasznos tudni

mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes hashajtó ásványvizek iránt, nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy

Schmidthauer **Igmándi** keserűvize

hatékony forrás-sókban egész Európa leggazdagabb ilyenmű ásványvize. Rendszerint már kis adag: $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{2}$ pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.

Legsürgősebb tennivaló:

Meg kell menteni a „proletárföldek” hajótöröttjeit!

Halandó emberrel gyakran megtörténik, hogy a legszebben és leggondosabban előkészített terve nem sikerül, mert valami hiba csuszott a számításába. Hacsak egy emberrel történik ilyesmi, akkor nem olyan veszélyes a dolog, de ha százazrek szenvednek, akkor az már országos ügy. Tehát gondosan utána kell nézni, vajjon mi a baj alapoka és azon sürgősen segíteni kell.

Mindenfelől panasz hangzik, hogy a földreform nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Valami hiba csuszott a számításba és, ahogy általánosságban falun nevezik, a „proletárföldek” nem hogy segítettek volna a kisembereken és nincsteleneken, hanem ellenkezőleg, még nagyobb bajba sodorták őket.

Felkerestük a tolnamegyei Tamási községet, hogy saját magunk győződjünk meg a valóságról. Ez a valóság bizony nagyon szomorú. A földreform során 690 kis embernek összesen 1301 holdat osztottak ki Esterházy Pál herceg birtokából. Már öt éve művelik a földeket és érdeklődésünkre elmondták, hogy az első és legnagyobb baj az, hogy a földek 8—12 kilométer távolságra fekszenek a községtől és ennyit kell gyalogolni vagy szekerezni a gazdának, ha a földjére megy dolgozni. Bizony ez egy kicsit sok. Ilyen távolságra nem tudja kifuvározni a trágyát földjére az, akinek nincsen saját fogata, a fuvarost pedig képtelen megfizetni. Ennek aztán következménye a föld termőerejének és a terméseredményeknek erős csökkenése.

Síró számok...

Lássunk most már egypár részletes adatot: Iván Sándor 40 éves, nős, két fia van, 5 hold földreformföldet kapott. Családjával együtt édesanyja házában lakik. Ebben az évben termett egy és fél holdon 9 mázsa rozsa és 3.5 holdon 50 mázsa kukoricája. Ha az összes terményeit eladná, a mai árak mellett körülbelül 200—220 pen-

gőt kaphatna értük. Ezzel szemben a földek hasznobé 109.87, az adója 43, összesen 152.87 pengő. Ha ehhez hozzáadjuk a vetőmag, a saját és családja szükséglete és fogatának fenntartása költségeit, akkor bizony nem-hogy jövedelem, de ráfizetés mutatkozik. Ha még hozzávesszük az előző évek vételárresztletének egytized részét is, mert a legújabb rendelkezések szerint, enyhítésképpen tíz évi részletben fizethetik a hátralékot, mely 39.85 pengő, akkor készpénzben az 5 hold után összesen 192.72 pengőt kellene kifizetnie ebben az évben. Miből éljen hát az ujig? A múlt évről van 37.33 pengő adóhátraléka; szekér-, szerszámjavításért, lovak vasalásáért a bogárnak és kovácsnak tartozik 70 pengővel. A kereskedőnek fűszerért 30 pengővel, a ház-, jég- és tüzbiztosítás díja 33 pengő. Honnan fogja mindezeket előteremteni? Só, petróleum, tüzelő, zsiradék, gyermekeinek iskoláztatási költsége: mindmeggannyi kérdőjelek, amelyek feleletre várnak. És se fuvar, se napszám!

Horgos Istvánnak egy hold földreformos földje volt eredetileg, de olyanoktól, akik lemondottak, átvett még hét és fél holdat. Ezévi összes termése volt: 1 holdon 4.40 mázsa buza, fél holdon 2.50 mázsa rozsa, öt holdon 75 mázsa kukorica, háromnegyed holdon 16 mázsa krumpli, egy és egy negyed holdon 16 mázsa takarmány. Ha valamennyi terményét értékesítené, körülbelül 380—400 pengőt kaphatna érte. A földbérlet erre az évre 198 pengő, adó 69 pengő, vételárresztlet hátralékának egytized része 49.80 pengő, összesen 316.80 pengő. Egy szoba-konyhás lakásának adója 45.66 pengő, egyházi adója 10.50 pengő. Három gyermeke és felesége van...

690 közül csak 3 ember fizetett

Beszédes, sőt síró számok ezek, de nem egyedülállók. Harminc-negyven gazdával beszélünk, megvizsgáltuk

írásaikat, adókönyvüket, elmentünk a házaikba és lassan kialakult bennünk az a meggyőződés, hogy a jobbsorsra érdemes emberek számára még ma sem szűnt meg a háború. Viaskodnak, harcolnak ok nap-nap után az étellel, a kélrelehetetlen számokkal és hogy ebben a harcban aránylagosan kevés a halott és a sebesült, azt kizárólagosan szívós természetűeknek, a földhöz való szeretetűeknek és ragaszkodásuknak, a lehetetlenségig menő igénytelenségüknek és lemondani tudásuknak köszönhetik. Ugyszólván nem is élnek, csak vegetálnak egy jobb jövő reményében...

De ezt sem bírhatják már sokáig. A gazdálkodásra ráfizetnek, egyéb kereseti lehetőségeik alig vannak. Szegények dolgoznának örömmel, de nincs mit. De nemcsak a földhözjuttatott gazdák, de a saját birtokkal rendelkezők is a legkétségbeesettebb helyzetben vannak. Egyébként a 690 ember közül csak három ember fizette be a bérösszeget, az is a banktól vette fel.

A község főjegyzője kérdéseinkre megismételte, az a legnagyobb baj, hogy a földreformos földek nagyon távol esnek a községtől. A földek kataszteri tiszta jövedelme igen magas: 8—26 korona és így a földek ára nagyon jelentékeny. Van olyan föld is, mely 1500 pengőbe kerül, holott ugyanolyan, vagy még jobbat lehet ma 5—6000 pengőért közvetlen a község alatt kapni. A bérösszegek is túlmagasak, nem alkalmazkodnak a terményárakhoz.

Tamási községnek igen nagy nehézsége az is, hogy szomszédságában fekszik Majsamiklósvár eszmei község. Régi dolog az már, hogy az eszmei község legfeljebb a nagybirtokos számára jelent előnyt. Tamási viseli az összes terhetek anélkül, hogy valami ellenszolgáltatást kapna érte. Ha megszüntetnék ezt az eszmei községet, 6000 hold nagybirtok osztaná meg Tamási község terheit. Jó volna, ha a

hatóságok egyszer már orvosolnák azokat a tarthatatlan állapotokat, melyeket az eszmei községek rendszere okoz.

„Egérfogóba jutottunk . . .”

Nem csodálható hát, ha Tamási község földhözjutottjai a legnagyobb aggodalommal néznek a jövő elé.

— *Tessék elhinni* — mondja Illés János — *egérfogóba jutottunk és nem látjuk, hogy tudunk belőle kiemelkedni. Fizetnénk mi nagyon szívesen egy méltányos összeget, de amit most kérnek tőlünk, ha mindenünket is eladjuk, akkor sem tudjuk a földből kihozni. Egyszer már ránk is gondolhatna a kormány. Megpróbáltunk mink már mindent, hogy lejjebbítsék a terheket, de bizony ígéreten kívül egyebet nem kaptunk.*

— *A tamási nép olyan*, — folytatja a szót Tolnai János, 53 éves, hadirokkant gazda — *hogy szegyenek tartja, ha csak felszólítják is az adófizetésre. De máma odajutottunk, hogy ha a párnánkat elviszik, akkor sem tudunk fizetni. Tessék a kormánynak intézkedni, hogy ne kelljen semmiért elpocsékolni a kevés termé-*

nyünket, akkor magunktól visszük be a pénzt adóba.

— *Csak az nem törődik ezekkel a dolgokkal*, — fejezi be Kántor József — *akinek nincs saját földje. Annak nincs veszteni valója.*

Az előljáróság pedig a legnagyobb zavarban van, mert ha a hátralékosokat ki kell mozdítani a birtokokból, akkor ugyszólván senki se maradhat benne és nincs is senki, akinek átadhatnák.

*

A tamási földhözjutottak szomorú helyzete — fájdalom — nem egyedülálló jelenség az országban. A Faluszövetséghez hasonló panaszok érkeznek többfelől. Sőt, ahol az aszály vagy a rozsdá tönkretette a termést, ott a helyzet még válságosabb. *Ernek a kérdésnek az egész országra kiterjedő szabályozása soká már nem késhet.* Nem szabad, hogy ezeket a derék, magyar embereket sorsukra hagyjuk. A felelőtlen izgatás a legtermészetesebb talajra soraikban talál és ha nem segítünk rajtuk, nyomoruságuk folytán olyan lelkiválságba kerülnek, melynek következményei kiszámíthatatlanok.

Wieser Béla.

Elviselhetetlen terheket ró a gazdákra a nyiregyházi piaci politika

Minden hónapban igazolványt kell váltani, ha nincs: helypénzt kell fizetni, azonkívül pótigazolványt is kérnek

Mult heti számunkban jelentettük, hogy Budapest székesfőváros kiharcolta a pestkörnyéki falvak kistermelőit a belső piacokról, ami rendkívüli módon megnehezítette a karácsonyi piacra szánt termelvényeik értékesítését. Ugyancsak az értékesítés elé gördített, de mástermészetű akadályokról számol be Molnár Mihály, a Nyiregyháza határához tartozó Bálint-bokorbeli előfizetőnk, hozzánk intézett panaszos levelében. Molnár Mihály soraiból a Bálint-bokor (tanya) 226 lakosának, ennek a nagy családnak jajkiáltása hangzik felénk.

Bálint-bokor Nyiregyházához tartozik és közel 600 kat. holdon terül el. Ezen a földdarabon ez idén termelt 365.62 mm. buza, 802.12 mm. rozs, 360.33 mm. árpa, vagyis mintegy 1500 mm. kalászos. Ebből cséplőrészben kifizettek 137 mm.-t; vetőmagnak 370 mm.-t használtak fel; a 226 lélek élelmezésére körülbelül 600 mm. szükséges, úgy hogy végeredményben összesen 400 mm. kalászos termény maradt meg eladásra.

Lássuk, mit kellene ebből kifizetni. A földadó 814.94 pengőt tesz ki, a közadók együttesen 4601.31 pengőre rugnak. Ebben azonban nincsen benne a

hátralék, ami pedig ugyancsak tekintélyes összeget tesz ki. Bankadósságuk 31.225 pengő, egyéb tartozásaik összege 4995 pengő. A kalászosok jövedelne kamatokra sem volt elég.

Mivel azonban nagy város közelében laknak, tekintélyes bevételük lenne — még a mai nyomott árak mellett is — zöldségből, baromfiból és gyümölcsből. De ezt a bevételüket alaposan megnyirbálja a város, különféle címeken. De beszéljen maga Molnár Mihály:

— *A város rendelete alapján a terménypiacon minden gazdának, minden hónapban igazolványt kell váltani, amely egy pengőbe kerül, akár földnélküli, akár ezer holdja van, akár egy holdja. Ha száz mázsa búzát visznek a piacra, akkor ez az egy pengő alig jelent valamit, de ha egy zsák csövestengerit visz oda a gazda, amiért legfeljebb 1.50—2 pengőt kap, úgy bizony nagy teher ez az egy pengő. Abban az esetben pedig, ha nincs igazolvány, 80 fillért kell fizetni minden szekér után, akár 15 mázsa, akár 15 kiló termény van is rajta.*

— A közelmúltban egyik gazdatársam — folytatja Molnár Mihály — kölcsönkérte a fogatomat, hogy eladni valót vigyen a piacra. Később magam

is bementem és az ismerőseimtől ott hallottam, hogy a kölcsönadott lovamról elvitték a pokrócomat helypénz fejében, melyet gazdatársam nem fizetett ki. Hiába érveltem azzal, hogy ott a kocsitábla, írják fel a nevem és indítsanak eljárást. Hiába ajánlottam fel a felsőkabátomat a pokróc helyett, mindez nem használt. Végre is hosszas huzavona után egy zsák tengerivel váltottam ki a pokrócot, hogy a 14 kilométeres uttól kiizzadt lovam beteg ne legyen.

Leírja még Molnár Mihály, hogy a szalma-, krumpli-, sertés-, szarvasmarha-, ló-, tyúk- és tejjacokon csak úgy árusíthat a gazda, ha 20 fillérért külön pótigazolványt vált. Ha ilyen nincsen birtokában, akkor tehén és ló után darabonként 50, héthetes malac után 30, tyúk és liba után 40, egy kupa tej után 16 fillér helypénzt kell fizetni, akár 5 liter, akár 1 liter van a kupában. Egy kosár után a helypénz 16 fillér, hacsak egy pár tojás is van benne.

— 1928 előtt — fejezi be levelét Molnár Mihály — csak annak volt a Bálint-bokorban adóhátraléka, akit nagy elemi csapás ért. Ma pedig mindenünk le van foglalva.

Molnár Mihály levele azt igazolja, hogy a mai értékesítési viszonyok mellett a város által szedett díjak elviselhetetlen terheket jelentenek. Fokozza ezt még a vámfizetés kötelezettsége; a városba bejövő szekereknek ugyanis a város határában vámot kell fizetni. Ebből azonban Nyiregyházának nincs sok haszna. A vámok ugyanis bérbe vannak adva és egy-két élelmes család gazdagodik meg a gazdák filléréiből. Nyiregyháza lakóit, mint fogyasztókat éppen úgy sújtja ez a teher. Nem helyes politika ez s végre szabályozni kell ezt a kérdést, hogy ne legyen a földművelőnép és a városi polgárság élelmes magánemberek adófizetője.

Bizunk a Gömbös-kormány erős kezében, hogy hamarosan megszünteti ezeket a visszasságokat, mert a nemzet munkaterv alapvető célkitűzése: a falu felemelése.

Vámszedési jogot kapott Gyoma község

A Budapesti Közlöny (hivatalos lap) december hó 20-i számában közli a kereskedelemügyi miniszter engedélyokiratát, mely tíz évre kövezetvámszedési jogot engedélyez Gyoma község községe részére, az ottani vasuti állomáson fel- és leadott áruk után. A vám jövedelmét utak, utcák és műtárgyak (hidak, aluljárók, vámpületek stb.) építésére, fenntartására és kezelésére kell fordítani. A szedhető vámdíjak árunként és métermázsánként 3 fillértől 28 fillérig váltakoznak. A rendelet részletesen felsorolja azokat a szállítmányokat is, melyek a vámdíjak fizetése alól mentesek.

Milyen legyen az új gazdavidelmi rendelet?

Ki kell terjeszteni a kamatmérséklést úgy, hogy ne csak a bekebelezett adósságok kamatait csökkentsék. — A mezőgazdaság számára is biztosítani kell a csődönkívüli eljárás lehetőségét. — Ki kell terjeszteni a gazdavidelmi rendelet hatályát a haszonbérlokra is. — A mostani rendeletben van egy évi árverési tilalom, de nem történt gondoskodás a perlési tilalomról, úgy, hogy a kiméleti idő alatt is a beadott pörök következtében egyre növekszenek a terhek, szükséges volna tehát a perlések szüneteltetése is. — Mérsékelni kell a költségeket is, ha másként nem, maximálni kell az ügyvédi költségeket és az eljárás költségeit, ami különösen kisembereknél fontos, mert 100 vagy 200 pengős adósságok után gyakran több, mint 100 pengő a költség. — Csökken-

teni kell azoknak a kivételeknek számát, melyek a rendelet szerint nem esnek a gazdavidelmi intézkedések alá. — Hiányzik a rendeletről a kezesek védelme. Maga az adós ugyanis moratóriumot kap, viszont a kezesek ellen eljárást indíthatnak. — A gazdasági üzemfenntartáshoz szükséges termelési eszközök sorába fel kell venni a lakásberendezést is. — Magát a gazdát kell megbízni a zárgondnoksággal, abban az esetben, ha a gazda személye erre az esetre kellő garanciát jelent. — Az adósságokat záloglevéllel lehessen törleszteni.

Mindezt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület legutóbbi szakosztályi ülésén Mutschenbacher Emil igazgató terjesztette elő. Az ülésen Somssich László gróf elnökölt.

Kál község diszpolgári oklevelét küldöttség adta át Mayer Jánosnak

December hó 19-én Kál község nyolc-tagu küldöttsége kereste fel Budapesten a Faluszövetség székházában Mayer János ny. minisztert, a káli kerület országgyűlési képviselőjét, hogy átnyujtsák neki a község diszpolgári oklevelét. A küldöttség nevében Mezey László főjegyző mondott üdvözlő beszédet. Mayer János keresetlen szavakban köszönte meg a kitüntetést és kintartásra buzdította a község népét.

A diszes kiállítású diszpolgári oklevél szövege így hangzik:

„Tudomására hozzuk mindazoknak, akiket illet, hogy Kál község képviselő-testülete 1932. évi június hó 5-ik napján tartott közgyűlésében Mayer János ny. m. kir. miniszter urat, a „Falu” Országos Földműves Szövetség elnökét, kerületünk országgyűlési képviselőjét, Kál község és a gazdatársadalom érdekében, továbbá a házhelyek és földek juttatása körül a juttatottak érdekében kifejtett közérdekű tevékenységével szerzett érdemeiért és áldozatkészségeért nagyrabecsülésének, tiszteletének és hálájának jeléül Kál község diszpolgárává választotta.

Miről ezen diszoklevelet aláírásunkkal a község pecsétjével ellátva kiadtuk.

Kelt Kálban, 1932. évi június hó 5. napján.”

Mezey László s. k. Novák István s. k. főjegyző. k. bíró.

A küldöttség tagjai: Dinkó József róm. kat. lelkész, Mezey László főjegyző, Surányi Ede dr. orvos, Utassy

Kálmán postamester, Novák István k. bíró, Varga József, Makula István és Ebnet János gazdák, a diszpolgári oklevél átadása után a választókerület kívánságait terjesztették elő.

Lettország konvertálja a gazdaadósságokat

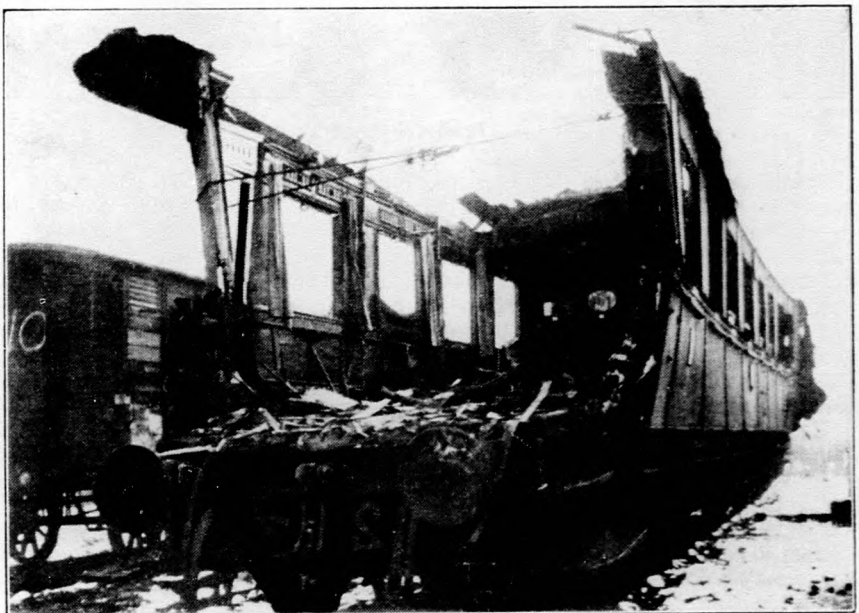
A lett kormány elhatározta, hogy a rövidlejáratu agráradósságokat konvertálni fogja. Az állami agrárbank

elégíti ki a gazdák hitelezőit záloglevelekkel, melyek 6 százalékkal kamatoznak. Ebből 4 százalékat az érdekelt gazdák, 2 százalékat pedig az állam fog fizetni. — Itt említjük meg, hogy a lengyel pénzügyminiszter rendeletet adott ki, melyben a mezőgazdasági kisüzemek hitelszükségletét figyelő bizottság javaslatára az 50 hektárig terjedő kisüzemek részére a maximális kamatlábat 6 százalékban állapította meg.

Mai számunkhoz mellékeljük ajándéknaptárainkat

Jelentjük igen tisztelt előfizetőinknek, hogy az 1933. évre szóló ajándéknaptárakat mai, karácsonyi számunkhoz mellékeljük. Kívánjuk, hogy egy a naptárt, mint a VASÁRNAP karácsonyi száma az ünnepnapok pihenő órái alatt jól eső szórakozást és igaz gyönyörűséget szerezzen valamennyi olvasónknak. Cserébe azt kérjük hűség barátainktól: ajánlják lapunkat ismerőseiknek és igyekezzenek egy-egy új előfizetővel szaporítani táborunkat. Előfizető-gyűjtő munkásságuk során ne feledjék közölni, hogy a naptárt minden ujonnan belépő előfizető is megkapja, mutatványszámot pedig levelezőlapkérésre ingyen küldünk.

A VASÁRNAP kiadóhivatala.
Budapest, V., Báthory-u. 24.

Kép a luzerni vasuti szerencsétlenségről.

Jelentettük, hogy a luzerni alagutban rettenetes vasuti katasztrófa történt. Képünk egyik darabokra zúzódtott vagonról ábrázolja.

GAZDASÁG ÉS HÁZTARTÁS

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

Igáslovak versenye

(Képpel.) Igaz ugyan, hogy a ló testtájaiból, méreteiből némi tájékozottságot szerezhethünk afelől, hogy az illető lótól mekkora gyorsaság, kitartás, erő kifejtés várható, mindazáltal még jobb, ha erről kipróbálás útján is meggyőződhetünk.

Ilyen munkaképességi próbák például a lóversenyek, melyek már évszázados multra tekinthetnek vissza s amelyek a világ leggyorsabb lovának, az angol telivérnek, kitenyészésében főszerepet játszottak. Ugy ezeknél, mint az ugynevezett ügetőversenyeknél egyedül a ló gyorsasága dönti el a sikert.

közlekedési uton 8—12 kilométeres távolságra olyan szekereket vontatnak, melyek a befogott lovak test-súlyának négyszeresével, vagy többszörösével felérő teherrel vannak megrakva, majd félórai pihenő után, az üres szekereket lehetőleg gyorsan, időnkint ügetve, a kiindulási helyre visszahúzzák. Esetleg e próbát 3 egymást követő napon megismétlik.

Mindenféle erőpróba után indokolt vizsgálni azt, hogy a ló bágyadt-nak, vagy aránylag élénknek mutatkozik-e, izomremegés, vagy erős izzadás megállapítható-e; mekkora a szivverés és a légvételek száma percnként; a munka befejezése után mennyi idő

Igáslovak versenye

Igáslovaknál azonban a húzóerő mérve és a kitartó igavonóképesség a használhatóság mértéke. Ezért Amerikában és Németországban igáslovaknál már többféle erőpróbát alkalmaznak, hogy e révén a legkiválóbb példányokat kiválogassák, az így legerősebbeknek talált csődörökkel fedeztessék kancáikat, stb., miáltal tökéletesedni fog a következő nemzedék.

Egy ilyen erőpróba Collin amerikai tanár ugynevezett „dinamókocsijának” vontatása. A Collin-féle kocsiba befogott lovak drótkötél útján sulyokat emelnek fel, mely sulyok pihenés közben a kocsi fenekén fekszenek. A kocsi csak akkor mozog, ha a sulyokat a kocsi elé fogott lovak meg tudják emelni. Itt azt nézik, hogy a lovak hány másodperc alatt tudják a kocsit 8—10 méter távolságra elhuzni.

Másutt a versenyző igáslovakkal

mulva esik normálisra az érverés, a légzés, a hőmérsék, azaz: mennyi idő mulva csillapul le a ló?

Nagyon üdvös volna ilyen erőpróbákat nálunk is szervezni. Vasárnap délutánonként népmulatság - szamba mennének ezek, mert hiszen nemcsak a lótenyésztő gazdák, hanem a falu apraja-nagyja örömét találná az ilyen látványosságokban, melyek a lótenyésztés haladására kiszámíthatatlan mozgató erőt jelentenének.

A lucerna termesztése

Kétségtelen, hogy a lucerna a legértékesebb takarmánynövényünk. Jó talajon évente 3—5 kaszálás után bő termést ad, szénája különösen sok fehérjét tartalmaz, a szárazsággal is tud dacolni, termesztése olcsó, mert hiszen egyszeri vetés után 3—6 évig újból vetés nélkül kisarjadzik.

Sajnos, nem mindenütt lehet termelni. Csak jó minőségű, mészben hiányt nem szenvedő és — ami a legfőbb — mélyrétegű talajon ad kellő termést. Ellenben nem terem meg a hideg, sekély talajon s ott, hol a talajvíz magasra emelkedik, s így eléri a gyökereit. Azt szokták mondani, hogy a lucerna nem türi a „lávvizet.”

Közvetlenül alája nem célszerű istállótrágyát adni, mert ez elgyomosítaná a földet. Jobb ezt az előveteménye, egy kapásnövény, alá adni. Közvetlenül a lucerna alá igen hálás dolog katasztrális holdankint, ősszel vagy a tél folyamán 200 kg. szuperfoszfátot, vagy 3—4 métermázsa Thomas-salakot kiszórni. Mészszegény talajon a vetést megelőző őszön, vagy kora tavasszal katasztrális holdankint még 20—30 métermázsa égetett meszet, vagy 150—200 métermázsa cukorgyári mésziszapot kell kiszórni.

A vetést megelőző őszön jó mélyen meg kell szántani a talajt, hol gyökereit kifejleszthesse. Tavasszal földjét nem szántjuk meg, hanem csak fogasolással és hengerezéssel készítjük elő magágyát.

Egy katasztrális hold területre 15—20 kg. magot vetünk gabonátávolságra. Nagyon fontos, hogy a vetőmag arankamentes legyen, azért csak olomzárólt vetőmagot vásároljunk.

Ne vessük a lucernát védőnövény-nyel! Az egymagában vetett lucerna erősebben fejlődik, ezért már a vetés esztendejében 1—2, esetleg jó időjárás mellett 3 kaszálást is ad, de a következő években is bujábban nő és tovább él.

Lehet lucernát ősszel is vetni, még pedig szeptember elején. Ha a szeptember elég csapadékos, akkor még ősszel megerősödik és a következő évben teljes termést ad.

A vetést követő években csak a gyomot kell irtani és a talajt porhanyítani. Ezt elérjük úgy, ha minden kaszálás után alaposan, éles fogással vagy késes boronával földjét megjárattjuk.

Öreg, de még el nem gyomosodott lucernás sokszor megfiatalítható úgy, hogy komposztal, vagy apróra érettrágyával felültrágyázzuk, esetleg trágyalével az ősz, vagy a tél folyamán meglocsoljuk.

A szoptató koca táplálása

A szoptató koca sok tápanyagot igényel, mert hiszen naponta az angol yorkshire 4—5 liter, a mangalica koca pedig 1.5—2 liter tejet választ el. A koca teje körülbelül kétszer oly sűrű, mint a tehéné, miért is az angol koca tápszükséglete lesz naponta 2.6—3 kg. keményítőérték, benne 0.5 kg. cm. fehérje, a mangalicáé pedig 1.7—2 kg. keményítőérték, benne 1.36 kg. cm. fehérje.

A szoptató kocának ne adjunk meg-

romlott, megsavanyodott (ecetes), avas, dohos, fagyott, rothadó, csirázó takarmányt, mert etetésük után a szopós malacoknál, a tej megromlása következtében, egy-kettőre emésztési zavarok állanak elő.

Alkalmas takarmányok szoptató kocák számára a következők: fiatal zöldtakarmányok, répafélék, cukorrépaszelet némi pelyvával, vagy széna szecskájával, főtt burgonya, csicsóka, gabonamagvak darái és korpái, hüvelyesmagvak (borsó, kóbab, főttbab, kesertelenített csillagfűrt), egészséges olajpogácsák, husliszt, friss lefőlözött tej, iró, aludttej.

Az ellést követő két-három napon csak híg, zab-, árpadarából, buzakorpából és langyos vízből álló keverékkel tápláljuk a kocát.

Három nap elteltével adjunk a kocának *alaptakarmányul* 3—4 kg főtt burgonyát, vagy 10—12 kg. répát, vagy 1—1.3 kg. darát. Az ilyen alaptakarmányon kívül *tejelési póttakarmányul* adjunk *minden malacra 50 dekát egy olyan keverékből*, melynek 80 százaléka gabonadara és 20 százaléka proteindusz abrakféle (husliszt, halliszt, sörélesztő), vagy 33 százaléka gabonadara, 33 százaléka korpá, 16 százaléka olajpogácsa, 17 százaléka borsódara, vagy 50 százaléka korpá, 50 százaléka gabonadara. Igen jó tejelési póttakarmányt nyújt 1—1 malacra 33 deka gabonadara és 1 liter lefőlözött tej. (Gabonadara alatt árpa-, tengeri-, rozs-, buzadara értendő.)

Apró jó tanácsok

A jó gazda tudja pontosan, hogy mennyi takarmánya van a magtárban és a szérűkertben. Ennek birtokában megállapítja állatnemenként a napi abrak-, répa-, széna- és alomadagokat. A takarmányadagokat porciózva nyújtja állatainak. Így azután nem éri a gazdát meglepetés és nem fogy el idő előtt a takarmány; amikor azután megáll a növedék fejlődése, elapad a tehén és lesaványodik az igaz állat annyira, hogy a tavaszi munkák idejére kimerült, munkaképtelen lesz.

A pince szelelőt keményebb hidegek beálltával be kell dugni, mert ha az új bor hirtelen megfázik, kénytelen idő előtt lerakni borkövének egy részét, ami rendszeres fejlődését felette akadályozhatja s a bor megromlását is siettetheti.

Jó sonkapácot úgy kapunk, ha a disznóölés előtti napon egy sonkára 1 összmarék darált sőt, 1 fej fokhagymát cikkekre szétzedve és mozsárba szétzúzva, 4—6 deka salétromsót, 1 evőkanál koriandrumot és 1 kávéskanálnyi fenyőmagot mozsárban szétzúzva összekeverünk. Mindezeknek keverékét jól lefödve tegyük félre. A disznóölés napján a megtisztított sonkát e páccal mindenütt jól dörzsöljük be, azután helyezük egy nagyobb dézsába és tegyük hideg helyre 3—4

napig. Ennek elteltével öntsük le előbb felforralt, de azután kihűtött, szép piros paprikával megfestett vízzel. Ebben a páclében hagyjuk a sonkákat 2—3 hétig, közben nap-nap után megforgatjuk. Két-három hét múlva egy napig hagyjuk szikkadni, azután teszszük fel a füstre.

A galamb tojásait 17—19 nap alatt költi ki. Az utolsó napra a szülők begyében pépszerű anyag képződik, mellyel fiókáikat etetik. Ha tehát oly tojásokat teszünk alájuk, amelyen más galamb már bizonyos ideig ült s így a tojás hamarabb kel ki, mint a kotlás 17—19 napja, a ki kelő kis galamb éhen pusztul, mert a nevelő anya pép hiányában nem etetheti.

A kerti rebarbara levélnyele savanykás, kellemes almaízű, miért is borban pácolva mártás készíthető belőle és tésztaneműek töltésére is felhasználható. Tőelosztás utján szaporítható. A tövek egymástól 1 m. távolságra legyenek. Földjüket 50—60 cm. mélyen meg kell forgatni és érett istállótrágyával keverni. Erőteljes tövek 3—4 kg. levélnyelet teremnek, így 5—6 fő még a nagyobb igényű család háztartását is kelégíti.

GAZDATUDÓSÍTÓ

FALUSZÖVETSÉGI HIREK

A mezőkövesdi sommás munkásság helyzete. A Faluszövetség az őszi szervezési program keretében résztvesz a járási tisztí értekezleteken is, ahol az illetékes tényezőkkel megtárgyalja a falvak megsegítésének módjait. A december hó 15-én megtartott *mezőkövesdi* értekezleten a *sommás munkásság* helyzete került szóba. A Szövetség képviseletében Szekeres László dr. főtitkár jelent meg az értekezleten és bejelentette, hogy a központ a mezőkövesdi tagok részére *öt vagon kedvezményes áru rozsot kért a földművelésügyi minisztériumtól*, hogy se-

Monostorfalvi pulykák,

Szénási György gazda baromfinveléséből.

gitsen azokon, akiknek még a napi élelmük sincs biztosítva.

Járási értekezlet Putnokon. A december hó 17-én lezajlott *putnoki* járási értekezlet kívánságának megfelelően, a Szövetség a járás egyes községeiben *gazdasági ismeretterjesztő előadást fog rendezni*, melynek keretében megtárgyalja a helyi kívánságokat is. Az értekezlet *Lukács* Endre dr. főszolgabíró vezetésével folyt le. A központot Szekeres László dr. főtitkár képviselte.

A mádi bortermelők panasza. December hó 18-án tartotta *Mád* község fiókszövetsége értekezletét, melyen a központ képviseletében *Wieser* Béla titkár jelent meg. Előadása után számos felszólalás hangzott el a jelenlevő gazdák részéről. A felszólalók valamennyien súlyos helyzetüket tették szóvá. Panaszaik közérdekű voltára való tekintettel, azokkal lapunk legközelebbi számában részletesen foglalkozunk.

Kilenc hónap alatt 25.000 szarvasmarhát szállítottunk Olaszországba.

A folyó év első kilenc hónapjában Olaszország összesen csak 55.054 darab szarvasmarhát hozott be külföldről, melyből *Magyarország 24.918 darabot szállított.* A múlt év ugyanezen időszakában Olaszország 143.047 darab külföldi marhát hozott be. A behozatal tehát az előző évvel szemben 87.993 darabbal csökkent, ami az olasz kormány által a múlt év végén, illetve a folyó év elején életbe léptetett különböző, a *bevitt korlátozó intézkedéseknek tulajdonítható*, melyek szeptember hó elsejéig voltak érvényben.

A jövő évi budapesti állatvásárok határnapjai.

Budapest polgármestere megállapította azoknak a jövő évi állatvásároknak határnapjait, amelyek *rendes közülmények között ünnepnapra esnének.* Az új állatvásárnapok a következők: *Heti vágómarhavasárok:* február 2. helyett 1., május 25. helyett 24., június 15. helyett 14., június 19. helyett 28. *Pótvásárok* április 17. helyett április 18., június 5. helyett 6., december 20. helyett 23. — *Borjuvásárok:* január 6. helyett 5., augusztus 15. helyett 14., szeptember 8. helyett 7., december 8. helyett 7., december 26. helyett 27. — *Juhvásárok:* január 6. helyett 5., április 1. helyett április 18., június 5. helyett 6., augusztus 15. helyett 14., szeptember 8. helyett 7., december 8. helyett 7., december 25. helyett 23., december 26. helyett 27. — *Lóvásárok:* február 2. helyett 1., május 25. helyett 24., június 15. helyett 14., június 29. helyett 28. — *Országos lóvásárok:* a József-napi országos lóvásárt március 19-ére, a Medári-napit június 11-ére, a János-napit augusztus 27-re, a Lipót-napit november 12-re helyezték át.

Mozgalom a gabonában fizetendő haszonberek módosítására.

A Magyar Földbérők Szövetsége felterjesztett intézett *Kállay* Miklós földművelésügyi miniszterhez, melyben azt kéri, *tegyék lehetővé a gabonahaszonberek módosításának lehetőségét.* Ez ugyanis eddig csak a pénzbéreknél volt lehetséges, míg a gabonabéreket ez alól kivonták, illetve a járadék tulajdonosának eddig is módjában állt, hogy a mai viszonyok ellenére kísérletet tegyen a bér felemelésére.

HETI TEREFERE

A kis ház álmodik...

Szegényes zsellérház a falu széléhez közel... Kovács Péter földműves-napszámos kulipintyoma.

Este. A lámpa egyhanguan pislákol az asztal fölött. A tárgyak vonalai tompák és elmosódottak az gyér világítás mellett s az árnyékok mégis élesek a fehér falon.

Mitől élesek az árnyékok?

Talány... Mint a mai élet szembezőkő nyomorúsága.

A gyermekek alusznak már.

Az ember az asszonyra néz, az asszony az emberre.

— Hogy mondd mög nekik? — kezdi az ember.

— Nem tudom, — sóhajtja az asszony és összekulcsolja a kezét, mint aki imádkozni készül. — Majd csak mondunk valamit.

Kovács Péter kedveszegetten néz rá:

— De mit, hallod-e? Hogy a Jézuska nem szereti őket? Hogy rosszszak vótak?

Az asszony összerezdül:

— Azt nem lehet!...

— A Julinak különösen nem, — dörmögi az ember — olyan az, mint a jóság virága...

— A Misinek se, — toldja az asszony — lesi az mindön szavammat, amint csak kimondom...

— S a Mártikának?

— Az mög még nem is érti...

— Jobb is!...

Csönd.

A lógó óra kettýent jobbra, balra... Az asszony szive le, föl, a kebléből az ajakáig... Az emberé dobbanik, mint a harang nyelve, előre, hátra, hogy a melle feszül belé...

Nincs mit venni a gyerekeknek. Hiányzik a garas. Ami egy kis cukorra és színes papírra kéne, annyi sincsen... Nem lobbanhat a szeretet, hogy kacagjon az öröm...

— Gondótad vóna-e ezt Jutka?

Az asszony fáradt arca belesápad, felelni nem tud. Az embere keze után nyul át.

— Mőnyünk alunni...

— De nem tudok...

— Én se

— Hát akkor minek?

— S ha itt bestákolunk, mit nyerünk vele? Csak az olaj fogy...

— Igazad van, — dörmögi Péter s már ózkdódik is...

— Alszol-e, Jutka?

— Ne zavarja őket, aluggyon!...

— Hátha almát, diót, aszalt körtét adnánk nekik? Az is jó lőssz az idén...

— Azt máskor is kapnak... Aluggyogjon!...

Péter az asszony felé fordul s fel is könyököl:

— De mégis!

Jutka átkönyököl az urához, hogy sughasson neki.

— A Julinak, Mártikának ruhát varrok az én ünneplőmből. Mise alatt ugys ebédet főzök, nem megyek templomba...

— S a Misinek? — csókol az ember az asszony hajába...

— Ne mozoggyon úgy! Főlébrednek...

— Jézuskám, én jó voltam! — motyogja halkán álmában az egyik gyerekek...

Melyik? Péter azt mondja, a Misi volt. Jutka a Julit hallotta. Figyelenek. A motyogás nem ismétlődik meg. A három gyerek ismét egyformán piheg...

Nem mernek többé szólni. A gazda feje jobbra hanyatlik, az asszonyé balra...

A kis ház álmodik...

Kovács Péter néhány napszámról, hogy az asszonyának adhassa, Jutka pedig néhány fillérről, amiért valami kis karácsonyi örömet vásárolhatna a gyerekeknek...

Jézuska pedig szeretettel küldi az ő anyjait:

— Menjétek a földre és hirdessétek az örömet és boldogságot, hogy igazság és békesség legyen a világon!...

Vajjon, elérnek-e a Kovács Péter házikójába?

JÁNOS GAZDA.

SZÖVETKEZETI ÉLET

217 millió pengőre rúg az OKH kölcsönkihelyezése

A magyar hitelszövetkezeti élet ismét egy nehéz esztendő fordulójához érkezik, amelynek során be kell számolnia elvégzett munkájáról. Ha viszsza tekintünk az elmúlt 1932-ik évre, akkor azt látjuk, hogy a hitelszövetkezeti élet egyik legnehezebb évét éltük át. De a nehézségek dacára a magyar hitelszövetkezetek élnek és élni is akarnak. Ezt igazolják azok az adatok is, melyek az elmúlt év kilenc hónapjáról rendelkezésünkre állanak. Ezek

az adatok pedig azt mutatják, hogy — a válságos esztendő ellenére — a szövetkezetek üzletrésztökéje az év első kilenc hónapjában egy millió pengőn felül emelkedett, másrészt az Országos Központi Hitelszövetkezet által kihe-lyezett kölcsönök összege kilenc hónap alatt 216,863.111 pengőt tett ki. Ez is beszédes bizonyossága annak, hogy a hitelszövetkezetek, a rendkívüli idők és megszorítások ellenére is, készséggel álltak tőkeerejükkel a falusi gazdátömegek rendelkezésére.

Hogy a magyar hitelszövetkezeti élet e válságos esztendőt viszonylag sikeresen állhatta ki, azt elsősorban a magyar falusi hitelszövetkezetek vezetőinek önzetlen s odaadó munkája vitte keresztül. Ez a tizezer főnyi, lelkes szövetkezeti tábor a nehéz viszonyok között is hatalmas munkát végzett, midőn a magyar hitelszövetkezetek élet továbbbi megerősítésén munkálkodott. Károlyi Sándor gróf, az uttörő apostol szellemében igazi apostoli munkát végeztek és ezért a magyar falu szövetkezeti pionírjainak elismerés jár.

Hiszünk és reméljük, hogy a törhetetlen akarat, magabizás és a rendületlen hit egy jobb jövő reményében, végül is győzni fog és a magyar hitelszövetkezeti mozgalom a régi nemes hagyományok nyomdokain fog haladni a gazdasági ujjaéledés felé.

Gergely István kereskedelmi főtanácsos. A Kormányzó Ur a kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére Gergely István m. kir. kormánytanácsosnak, a Hanga Termelő, Értékesítő és Fogyasztási Szövetkezet igazgatójának a magyar királyi kereskedelmi főtanácsosi címet adományozta.

Az exporthitelek meghosszabbítása. Az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatósága a közelmúltban küldötte szét a hitelszövetkezetek vezetőiséhez az 1930. évi II. exporthitelek meghosszabbítására vonatkozó körlevélét. A körlevél értelmében a kölcsönök visszafizetésének mértékét az egyes adósok fizetőképességének elbírálása alapján a hitelszövetkezetek igazgatóságai állapítják meg és ennek megfelelően kötelesek a kölcsönök törlesztését megkövetelni. Azok az adósok, akiknek részére a hitelszövetkezetek igazgatóságai az exporthitelek meghosszabbítását megfelelő biztosítékok mellett megszavazták, tartoznak a fennmaradó kölcsön összege erejéig legkésőbb 1933. évi március 31-i lejáratú kiállított váltókat a szövetkezetnek átadni. Az adósok a kölcsön összege után a meghosszabbítás tartamára évi 8 százalékos kamatot fizetnek.

A "VASÁRNAP" szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, D., Báltory-u. 24. szám alatt van.

KARÁCSONY * 1932

KARÁCSONY.

Szeretnek éjszakája,
Szent karácsony, jövel hozzánk,
Kiket a bú annyit tépett,
Békességet, üdvöt hozz ránk...

Békességet a szívéinkbe,
Nehéz átok ne gyötörje,
Üdvöt, hogy bus, rontó végzet
A lelkiünket meg ne törje...

Soká nyögtük a balsorsot,
Régi hírünk be' elromlott,
Régi kedvünk gyászra fordult,
Dicsőségünk be' elomlott...

Szent Megváltó, kicsi Jézus,
Kire olyan régen vágyunk,
Add, hogy újra élő legyen
A mi megölt Igazságunk...

TURCHÁNYI ISTVÁN.

Nem megy el a fiu

Endrődy Bálint rosszkedvűen ébredt és alig öltözködött fel, lesietett a nagy kertbe. Leült az öreg diófa alá, pipára gyújtott s úgy tett, mintha a lombok között odakéklő hegyeket bámulná, de félszemmel az öreg udvarház ajtaját leste, mikor tűnik elő a fia.

— Komisz kölyök! Nincs annak egy csepp szíve sem! — dörmögte s hol dühösséget, hol meg szelid elérékenyülést érzett. — Kitagadnám, ha nem lenne a fiam!

Ezen aztán mégis csak elmosolyodott.

Mindez pedig azért történt, mert Endrődy Zoltán, aki csak nemrég járta ki Pesten az egyetemet s szerzte meg a kutyabőrös diplomát, ismét a városba készült, hogy valamelyik minisztériumban aktákat bujjon egész életén keresztül. Nem volt rászorulva erre, de hát, ugylátszik megszerette a várost, a címet, a rangot. Fájt, nagyon fájt, az öreg Endrődy Bálintnak, — egyetlen gyermeke volt a fiu — mindenáron itthon akarta tartani Zoltánt. Itt ez a rengeteg föld s a töméntelen jószág, — gazda kell ide, nem lehet ezt Pestről hizlalni a szemmel. Az öreg Endrődy jól tudta, mekkora baj ered abból, ha távol van a gazda, ismerte Pestet s okkal félt, hogy a fiu megszereti az ottani életet s elherdálja az ősi rögöt. Hiszen most is csak alig egy hétre jött haza; külvilágban utazott s éppen csak látogatóba jött a régi udvarházba.

Külföldről írta meg, hogy doktor lett, az első örömében nem is gyönyörködhettek a szülei. Egy hete van csak itthon s ez a hét is azzal telt el, hogy a fiu a tervezgetéseit adta elő s vitába szállt az apjával, aki idehaza akarta tartani, — aztán holnap már el is készül innen.

Sohse jön tán vissza, csak ha tetetésre hívják, megejti a város, a cifra élet, a sok lármás öröm, elfelejti az ősi földet. Először elfelejti, aztán elpredálja. Így szokott az lenni. És nem használt itt sem az okos szó, sem a rimánkodás, a kölyök megy, pedig idehaza olyan ur lehetett volna, hogy héthatarban nem lehet ahhoz fogható találni

— Komisz kölyök! — dörmögte ismét Endrődy Bálint és öreg szívébe szomorúság költözött, amint a hegyeket nézte. Odáig nyulik az Endrődy-birtok, az óriási buzafield, mely aratás felé olyan, mint az aranytenger. De még a hegyek oldalára is felkapaszkodik az Endrődy Bálint erdeje. Milyen szép föld ez, egész világ — s nem sokára nem lesz gazdája. Elmegy a fiu, itthagya az öreg, oszlopos kuriát, a töméntelen jószágot, a rengeteg földet... Ha csak valamilyen csoda nem segit, holnap viszi már a gőzös...

A lépeső végében megjelent a fiu alakja. Friss volt, szép és izmos, be' nagy kár érte! Mert a város kiszedi belőle az egészséges erőt. Most azonban még itthon volt s ahogy kilépett a házból a napfényes tornácra, mosolyogva hunyorgott a kék égre. Amint meglátta az apját, lesietett hozzá.

A legédesebb karácsonyi öröm.

— No meg gondoltad-e már? — kérdezte csendesen az öreg.

A fiu megölelte:

— Holnap utazom, édesapám — mondta csillogó szemmel.

Bálint ur vállat vont, tette, mintha megnyugodott volna.

— Jól van, Zoltán — felelte aztán szomorúan, szelid szemrehányással — nem vagy már gyermek, tudod már, mit cselekszel... Hanem azért mégis csak bűn elhagyni ezt a határt...

— Nem tudnék én itt élni, édesapám.

— Itt tudod hagyni ezt a szép buzafieldet?

A fiu félrevonta az ajkát:

— Egyhangú és unalmas — mondta kegyetlenül.

— Az erdőt...

— Vad és barátságtalan...

Az öreg a válla közé húzta a nyakát.

— Hát jól van, jól — mondta csendesen.

De mikor magára maradt, felfohász kodott:

— Uram Isten, világosítsd meg ennek a gyermeknek a fejét!

Fentről nevetett az ég, a kék magasságban pacsirta trillázott, mintha azt mondta volna: ne félj, ne félj...

Alkonyattájban a fiu nekikészült, hogy utoljára kilovagoljon. Az apja megszólította:

— Zoltán, maradj itthon. Tahótyék megigérték, hogy átjönnek.

— Jó — mondta a fiu és otthagya a lovat. Kelletlenül tette, de érezte, hogy meg kell tennie, mert le kell mondania a mulatságáról.

— Tahóty Sári! — gondolta magában s akármennyire haragudott is rája ebben a pillanatban, mégis elmosolyodott, mert eszébe jutott egy régi história. Kis cséicsup bolondság volt, nem is história. Öt éve, hogy történt. Ő, mint diákember itthon töltötte a karácsonyi vakációt. Akkor látta utoljára Tahóty Sárit, a szomszéd birtokos leányát, aki apjával együtt jött látogatóba. Borzas, vékony kisleány volt, aligha tizenöt éves kisleány. Ebéd előtt átment a másik szobába, ahol a karácsonyfa ragyogott. Zoltán utána settenkedett s ahogy együtt álltak az illatos fa alatt, hirtelen megcsókolta Sárikát. Baj nem lett belőle, mert a kisleány visszaadta a csókot, friss ajkát rátapasztotta a fiu

szájára. Ebben a pillanatban Zoltán édesanyja átkiáltott a másik szobából: — Gyerekek, miért nem jöttök már az asztalhoz?

Még most is remeg, ha arra gondol, mennyire megijedt akkor! A szive úgy dobogott, hogy azt hitte, kiugrik a helyéből. Ám Sárka biborszinű arcával, de csengő, trillázó hangon kiáltotta vissza:

— Csak egy kis édességet téptünk, Zsuzsika néni!

Ennek öt esztendeje s azóta se látta a leányt, alig is emlékszik rája. Nem fontos; eljön, itt lesz; majd csak elmúlik ez az este is, az utolsó... Holnap már Pesten lesz...

Nemsokára két lovas állott meg a kapu előtt. Tahóty Barnabás volt, meg a leánya.

Amint megpillantotta most a prüszkölő ló hátán, egyszerre elállott a fiu szivverése. Hejh, micsoda leány volt, micsoda gyönyörűséges virággá virult, amióta nem látta!

Remegő kézzel segítette le a nyeregtől s a leány megérezte a fiu nyugtalanságát. Egyik sem tudott szólni a másikhoz. Zoltán a torkában érezte a szive dobogását, amint maga mellett látta a karsu leányalakot. Páris, Bécs ragyogó női, utjának ezer színes emléke mind eltűntek most, amint a leány félig nyílt piros ajkára s a vágatásban kipirult arcára nézett s amint a szemébe pillantott, úgy érezte, szédülni kezd.

— Ezt a leányt már megcsókoltam egyszer... — gondolta s láz verte ki egész testét. De jó, hogy sötét volt s nem lehetett látni, milyen piros lett az arca! Csak állt, állt és elhomályosuló szemmel meredt a leányra, aki a lóva nyakát veregette...

Hanem azért mégis megjött a szavuk a kertben, ahol lassu sétát tettek a vacsora előtt.

— Hogy megnőtt, Zoltán!... — csodálkozott a leány.

— Sárka — dadogta a fiu, — milyen gyönyörű leány lett magából...

Az asztal mellett meg már egészen jól értették egymást, mert Bálint ur nem egyszer megfigyelte, hogy lopva összemosolyognak

Késő este volt, amikor ismét nyeregbe pattantak. Zoltán elkísérte őket. Szép holdvilágos éjszaka volt. Ilyenkor egyedül is gyönyörűség lovgolni, hát még egy ilyen leány mellett!

A fiu késő éjjel érkezett haza. Az apja ébren várta.

Csak egy ágacska adjatok a szegény gyermekeknek!

— Te, Zoltán — kérdezte csendesén — mikor is megy a vonatod? Csak azért kérdelem, hogy tudjam, mikor fogassak be...

Zoltán belenézett az apja szemébe, aztán hozzárohant, megölelte és hárdarva kiáltotta:

— A pokolba azzal a vonattal! Tőlem már el is sülyedhet az a Pest minden hivatalával együtt, nem megyek én már ebből a határból egy tapodtat sem, amíg élek...

— Dehát — hűledezett ravaszul az öreg — itt unalmas a buzafield... — Hogy mondhatasz ilyet, édesapám? Mennyi szép pipacs és buzarivág bólogat majd felém...

— És barátságosan az erdő... Most már kacagott a fiu:

— Az erdő? Majd számolom a kakuk szavát... Nincs ennél gyönyörűsebb hely a világon...

— Hát maradsz?

A fiu szeme csillogott a boldogságtól. Hosszasan belenézett az apja szemébe, aztán mint aki tudja, hogy hiába is titkolódzna, bűnbánóan lehajtotta a fejét az apja vállára.

— A szivem parancsolja... — rebegte.

Endrődy Bálint mosolyogni kezdett és a fiu feje fölött összekulcsolta a kezét...

DIVÉKY ISTVÁN

TRIANONI ALBUM

Jó hűvös-borus téli idő van. Nagy, oszlopos kapu mellett egy könyvesbolt kirakatát nézegetem. A kapu alól, az udvarról, bátorosan szóló hegedű hangjait hozza a szellő. Megkap a óta. *Marosszéki piros páris*... Pár perc mulva két alak lép ki az utcára. Egy férfi, meg egy nő. A muzsikáló koldusok fajtájából.

A férfi kezében hegedű és vonó. A fején régi szürke keménykalap. Ruhája: huszévelőtti kopott zsakett, csak úgy, télikabát nélkül... A felesége karjánál fogva vezet. Az aszszonyon is ódon, hosszú ruha, fehér harisnya, cugos cipő, vállán kopott kendő... Szatyor a kezében. Csak hátra látom őket. Mindkettő szép, magas, sudár alak. És a mozgásuk, a lépésük, valahogyan régi, jobb időket sejtet...

Utánuk megyek. Befordulnak a következő kapun. Ekkor pillanatra meglátom a férfi arcát. A két szemé helyén két fekete borítót. Teljesen vak. És megismerem...

Oh, Szent Atyám! Hiszen ez *J. Sándor!* Ezelőtt tizenöt évvel még háromszáz hold jó marosmenti birtokocsa boldog gazdája. Messze földön ismert, kedves társasági ember és jó gazda, aki az eke mellett is megállotta helyét s ha néha-napján úgy adódott, gyönyörű magyar nótával is meg tudta fogni a sziveket... Ötszobás kuriájában lakott feleségével és két felnőtt fiával. Semmije sem hiányzott. Egy szabad hazának boldog fia volt!...

Aztán a két fia egyszerre elesett. Egyik huszárhadnagy volt, a másik kadét. Nem bírta a csapást. Fiai el este után nem tudott otthon ülni. „Meg fogok bolondulni“ — mondotta feleségének. És ötven felé járó korról önként jelentkezett harctéri szolgálatra. Egy év után hazajött — vakon... Aztán következett a tizennyolcadiki szomorú karácsony. A rumuny-uralom. A birtokok elvétele...

És ő ma az, aminek látszik: földönfutó koldus... Talán még jó, hogy nem láthatott engem...

Egy barátom beszélte el:

— Közepesen öltözött, ismerős arcu, nyegvenes ur lép be irodámba. Az arc mosolygó, de a mosoly mögött két keserű vonás, amelyet ma annyian viselnek. Kis bőrtáska a kezében. Bemutatkozik: „Ez és ez vagyok. Nem emlékszik reám, Pista bátyám?“ És mondott egy olyan nevet, amelyet országosan jól ismerünk. „Hogyne emlékeznék reád“ — mondtam én. Aztán kedves, régi módon kezdett el csevegni és úgy egy negyedóráig kellemesen eldiskuráltunk. Világért elő nem állott volna utja tulajdonképpen céljával, amíg én nem érdeklődtem az iránt.

Hát bizony: házalt az én fiatal barátom egy nagyobb hazafias disz-

Egy új előfizetőt!

Ezt kéri régl híveitől a

VASÁRNAP

könyvvél. Gyűjtőívén ott láttam összes ismerőseim neveit, sajátkezű aláírásban. Ki készpénzért, ki havi részletre rendelte meg a könyvet, ki ahogy bírta...

— Kedves öcsémuram — mondtam én — most igazán nem vagyok abban a helyzetben, hogy bármily kis összegű és bármily nagycélú kötelezettséget vállalhatnék. Szomorú, de való, hogy az egész házamban nincsen összesen tiz pengő készpénz!...

Kissé elszontyolodott és nem is próbált nagyon kapacitálni. Csak megjegyezte:

— Én még úgy sem vagyok, Pista bátyám. Sokszor délelőtt tizenegykor még nem tudom, hogy miből fogok ebédelni!...

Megsajnálta.

— Hagyd itt a cimedet — mondtam — s ha csak fordul valami, hát pár nap múlva értesíteni foglak megrendeléséről.

Névjegyét letette az asztalra. Barátságosan elköszönt. Kikisértem. Element.

Mikor visszatértem, kezembe vettem a névjegyet. Ez állott rajta:

„Báró N. N.“...

*

Egy asszonyismerősömtől hallottam a következő esetet:

— A múltkoriban nálam járt egy Kolozsvárt közismert, duggazdag nagyipari vállalkozó felesége. A háboru előtt egy városban laktunk és hírből jól ismertük egymást. A most már hetven felé járó tőpörödött néni keze maga volt a nyomorúság. Elmondta, hogy kiüldözött és munkanélküli urával ketten egy sötét hónaposzobában laktak és sokszor naponta egyszer is alig tudnak, úgy, ahogy enni... És kínált nekem megvételre: egy régi, használatlan miedert, egy bluzt, egy virágvázát és egy kötet bélyeggyűjteményt...

— Amikor meggyőztem arról, hogy magam sem vagyok abban a helyzetben, hogy ilyesmiket megvehessek, arra próbált kapacitálni, hogy tizenegy darab zálogcédulára adjak egy-néhány pengő kölcsönt...

— Nagyon, de nagyon fájt, hogy ezt a kérését nem teljesíthettem.

— A tizenegyedik zálogcédula két darab arany karikagyűrűről szólt. Nyolc pengő adtak a kettőre...

*

Bebotlok a nagyköruton egy kis trafikba. Az első, ami szemembe ötlök, egy berámázott férfi-arckép, mely a falon függ. Nagyon ismerős. Nézem, nézegetem és nem tudom levenni róla a tekintetemet. A trafikosnő kétszer is kérdezi, hogy mit parancsolok. Végre is megkérdezi, hogy talán ismerem-e az ő boldogult urát?... És most már tényleg ismerem is. Igen, méltóságos Asszonyom, ismertem őt. Tőle tanultam először: irni!...

Könny fátyolozza be a szemeit és panaszkodni kezd:

— Tudja, az emberek azt hiszik, hogy ebből a trafikból meg lehet élni. Nézzen reám, mi van velem? Szegény Bandi, ha élne s látná, hogy mit kinlódok!... Mellettem jobbról is, balról is, az előirt legkisebb távolságban, van egy-egy konkurrens trafik. Mindkettőben fiatal szép nő szolgál ki. Én már öreg vagyok. Az emberek szívesebben járnak öhozzájuk... Istenem, hisz ez emberi dolog!... Nálam alig van forgalom! Mindenki elhagyott!

És sirdogál csendesen...

Mit mondjak még? Ez az asszony egykor ünnepezt szépség volt. Az ura közismert, előkelő erdélyi politikus volt, akinek miniszterek keresték a barátságát!...

*

A régi magyar falusi nemesi családok szalonjában elmaradhatatlan kincs volt egy vaskos fénykép-album, amely a család, a rokonság és az ismerősök arcképeit ölelte magába. Minél nagyobb volt az album, annál nagyobb disze volt a háznak.

Szegény csonka hazám! Nincsen neked elég nagy albumod ahhoz, hogy ezek a szomorú arcképek mind elférnének benne!...

Tokaji Nagy László.

Nagy emberek — kis esetek

(„A Világirodalom Anekdotáinakese” nyomán.)

I. Vilmos német császár élete alkonyán sokat betegeskedett. (1888-ban halt meg.) Egyszer éppen orvosai voltak körülötte, amikor a katonabanda nagy harsogással elvonult az ablaka előtt, a közönség pedig zajosan éltette az uralkodót. Vilmos

Hattyutána a jégen.

melyet egy hírneves francia táncosnő mutat be óriási sikerrel Párisban.

nagynehezen fölemelkedett a karosszék-ből és az ablakhoz támoalgott.

— Miért nem marad felséged nyugodtan? — figyelmeztette egyik orvosa.

— Csak bizza rám, — felelte az agg császár — okvetlen az ablakhoz kell mennem. Most üti a deket és a polgárság tudja, hogy ebben az órában látható vagyok az ablakban.

*

VII. Eduard angol király (meghalt 1910-ben) egyszer egy munkásünnepélyen vett részt és az ünnepegt végeztével sorra kezelt fogott a jelenlévő ezer főnyi közönséggel. Valaki megkérdezte a királyt, nem fárad-e el ebben a sok kézfogásban.

— Hja, — felelte a király — minálunk a fejedelemnek le kell hajolni a néphez, különben az kapaszkodik fel rá és megkarmolja az arcát.

*

A híres Bánffy Dezső báró (meghalt 1911-ben) miniszterelnökké való kinevezésekor Lukács László pénzügyi államtitkárt kérte fel, legyen pénzügyminiszter. Lukács szabadkozott:

— Szürke ember vagyok én, hagyjál engem a minisztériumban dolgozni. Sohasem szónokoltam, nem tudok én beszélni.

— Dehogyan nem tudsz — felelte nevetve Bánffy. — Te leszel a minisztérium legjobbj szónoka, mert te leszel a pénzügyminiszter. Már pedig azt csak mindenki tudja, hogy Magyarországon a legragyogóbban és legértelmesebben a pénz beszél.

*

Bánffy Dezső báró inasai feltűnő, kávébarna libériát hordottak, haragospiros hajtókával. Egész Pest ismerte ezt a furcsa öltözetet. Egy nyáron, kutya melegben nagyon panaszkodott az egyik inas, hogy elviselhetetlenül nehéz a libéria. Bánffy Dezső rögtön hívatta a szabót és könnyű zsákvászonból nyári ruhát rendelt az inasnak. Az inas azonban elégedetlenkedett, hogy ő bizony nem visel efféle rabruhát, nem való ez az ország legnagyobb ura inasának. A báró egy szót se szólt, hanem maga viselte egész nyáron a könnyű zsákvászonruhát.

*

Néhai Brassai Sámuel, a múlt század híres tudósa egy alkalommal a kolozsvári egyetemen a képzelt (imaginárius) szám fogalmát magyarázta hallgatónak.

— El tudnak-e képzelni olyasmit, ami annál nagyobb, mennél többet vesznek el tőle?

— Nem! — hangzott egyöntetűen a válasz.

— Pedig van. Ha a kutya a kerítés tövében lyukat kapar, annál nagyobb lesz, mennél többet vesz el belőle. Ilyen az imaginárius szám is.

H I R E K

Szöts Ernő halála

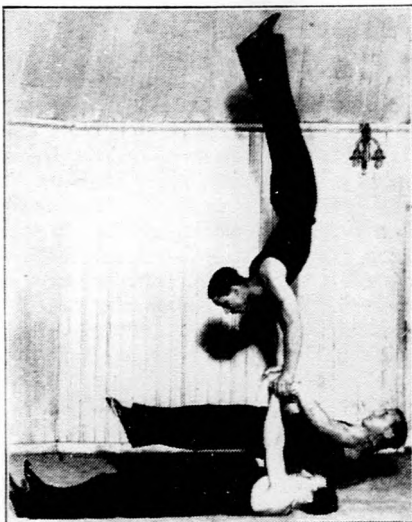
December hó 17-én reggel lesújtó hír szállott világra a rádióhullámok szárnyain, a budapesti Stúdió Sándor-utcai épületéből. A reggeli hangverseny előtt vitéz *Somogyvári Gyula* jelentette a mikrofon előtt, hogy *Szöts Ernő, m. kir. kormányfőtanácsos, a rádió üzemvezető-igazgatója, váratlanul meghalt*. Negyvennyolc esztendősen korában ragadta el a halál munkaasztala mellől *Szöts Ernőt*, akinek neve egybeforrt a Stúdióval és akinek fáradtságot nem ismerő, lelkes munkája hozta létre és emelte mindenütt elismert magasságra a magyar rádiót. A Stúdióban mélyszégyenest keltett a hír. De élénk részvétet keltett a halálhír az országban is, hiszen mindenütt ismerték nevét, hallottak mesébe illő munkabírásáról és tudtak a rádió iránt érzett szeretetéről. Fekete lobogó került a Stúdió Sándor-utcai épületének ormára és a gyásznapon, délelőtt némák maradtak az egész országban a rádiók, hirdelve a veszteséget, amellyel a halál a magyar rádiót sújtotta.

Szöts Ernő holttestét a Kerepesi-úti temető halottascsarnokában ravatalozták fel és a koporsó lábánál helyezték el a koszorúk erdejét. A végtisztességen a kormány képviselőtében *László Andor* igazságügyminiszter jelent meg. Eljöttek *Szöts Ernő* volt bajtársai: a Mackensen-huszárok, a zenei és művészvilág kitünőségei, a budapesti cigányzenészek, akikkel az elhunyt igazgató nagyon sok jót tett; a Stúdió tagjai és alkalmazottjai és sokan mások. *Ruvasz László* püspök a vallás szavaival bucsuzott *Szöts Ernőtől*, majd vitéz *Kozma Miklós*, a *Magyar Távirati Iroda* elnöke, *Szöts Ernő* belső barátja, mondott utolsó Istenhozzádot.

Az elhunyt igazgatót felesége, husz éves fia és édesanyja gyászolja.

A VASÁRNAP szerkesztősége és kiadóhivatala ezután köszöni meg az előfizetői köréből beérkezett karácsonyi jókívánságokat és valamennyi olvasójának békés és derűs ünnepelést kíván.

Kaposvárott is felállítják *Nagyatádi Szabó István* szobrát. *Nagyatádi Szabó István*nak második szobrát *Kaposváron* állítják fel. A *Nagyatádi Szabó István Országos Emlékbizottság* jelentése szerint a fővárosban emelt szobor költségeiből 20.000 pengő körüli összeg maradt fenn. A fennmaradó összeget most Kaposvár város kérelmezte elsőnek, felemlítvén azt, hogy *Nagyatádi Szabó István* közéleti tevékenysége *Somogy megyéből* indult el és ott a boldogult kispap vezérnek emléke ma is élénken él. A szobor-emlékbizottság december hó 18-án tartott ülésén hozzájárult *Kaposvár* kérelmének teljesítéséhez.

Nagyszerű tornászmutatvány.

Egy kitünő német tornászcsapat, *Hans Haas* vezetésével, Európa fővárosaiban szerepel mostanában. A tornászok elismerésméltó produkciókat végeznek.

Az osztálysorsjáték III. osztályának

huzási eredményei. December hó 15-én és

16-án zajlott le az osztálysorsjáték III.

osztályának huzása. Az első nap eredményei szerint 25.000 pengőt nyert: 64067,

15.000 pengőt nyert: 26450, 10.000 pengőt

nyert: 52237, 2000 pengőt nyertek:

1448 29899 53597 57808, 1000 pengőt

nyertek: 30420 35693 38391 40896 44571

56837 79032, 500 pengőt nyertek: 1947

11565 15158 16811 23288 33688 39125

44369 47011 52114 52596 54872 67391

79551 83345, 200 pengőt nyertek: 3369

6392 10322 11701 12064 12426 17278

1394 18503 21516 23628 25084 25106

28138 29369 32603 32720 39157 40933

41185 45290 48692 52951 53465 56053

56835 57293 61984 62887 68617 72297

73473 76577 80545 80714 82496 83074

84469. Ezenkívül kísorsoltak 120 pengős

nyereményeket. — A második napon 5000

pengőt nyert: 25821, 3000 pengőt nyert:

22565, 1000 pengőt nyertek: 11133 58892

64257, 500 pengőt nyertek: 4521 37725

45979 59938 82574, 200 pengőt nyertek:

8521 12182 13004 13847 14771 22655

24202 24787 32523 36074 36822 42908

49975 55029 57023 59366 59913 65000

66499 68574 70757 75229. Ezenkívül kihuz-

tak 120 pengős nyereményeket. A IV.

osztály huzásait január hó 12-én és 13-án

tartják meg.

— Ha Ön gyorsan akar jól meg-

könnyebbülni, használjon „Igmándit”

s be fog teljesülni.

Nyári meleg van — Londonban.

Karácsony hetében olyan meleg volt

Londonban, akár csak nyáron. Decem-

ber hó 19-én éjszaka például a hőmérő

higanyoszlopa csak néhány fokkal

állott alacsonyabban, mint a juliusi

meleg éjszakákon. A városban könnyű

felöltözni is csak itt-ott lehet látni.

Esterházy Pál herceg karácsonyi jó-

tékonyági akciója. Esterházy Pál herceg

karácsonyi jótékonyági akciója keretében

a következő helyeken juttat természetbeni adományokat a rászorult lakos-

ság részére: Budapesten a kormányzóné

akciójára 1000 köbméter fát ezer családnak és 10.000 kg. lisztet ezer családnak; a Szent Erzsébet Karitás Központ útján ugyanannyi családnak ugyanannyi fát és lisztet. Sopron város szegényei részére háromszáz család részére 300 köbméter tüzfát, soproni népkonyháknak 24 darab hízott sertést, a Soproni Katolikus Nőegylet részére 50 kg. zsírt, a Soproni Tüdőbeteg Gondozó Intézet részére egy darab szarvasmarhát. Kaposvár város szegényei részére, háromszáz család részére, 300 köbméter tüzfát és 5000 kg. lisztet. Dombóvár szegényeinek, kétszáz családnak 200 köbméter tüzfát és 5000 kg. lisztet. Kaposvár szegényeinek, kétszáz családnak 200 köbméter tüzfát és 2 szarvasmarhát. Csorna szegényeinek, kétszáz családnak, 200 köbméter tüzfát. Tamási szegényeinek, száz családnak, 100 köbméter tüzfát. Zalacszeg szegényeinek, kétszáz családnak, 200 köbméter tüzfát. Tapolca szegényeinek, száz családnak, 100 köbméter tüzfát. Baranyaszentlőrinc szegényeinek, ötven családnak, 50 köbméter tüzfát. Eszterháza szegényeinek, harminc családnak, 30 köbméter tüzfát és 1000 kg. lisztet. Lenti község munkanélkülieinek foglalkoztatására 5000 pengő értékű inszégmunkát rendelt el. Ezeket kivül a hitbizomány kerületébe tartozó 10 község szegényeinek 25 szekér tüzfát adományoz.

Megjutalmazott gazdasági munkaközvetítők.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a mezőgazdasági munkások

elhelyezése körül érdemeket szerzett

hatósági munkaközvetítőket jutalom-

ban részesítette. A megjutalmazottak

névora a következő: *Hallóssy Kornél*

dávodi, *Regula János* mezőkövesdi,

Tóth Kálmán cserépfalvi, *Juhász*

Alajos szentistváni, *Óry Béla* pitvárosi,

Ladomérszky Gyula csanád-

alberti, *Gyulay Lajos* hajdudorogi,

Kovács Miklós apci, *Bardóczy Gábor*

szücsi, *Buday Géza* háromfai, *Müller*

Alajos somogyudvarhelyi, *Balogh*

Ferenc dunaföldvári községi főjegyző-

ök, illetőleg jegyzők és *Ásványi Jó-*

zsef békéscsabai városi tisztviselő.

A bíróság előtt követelt el öngyilkossá-

got egy betörő. A budapesti királyi ítélő-

táblán december hó 19-én tárgyalta két

betörőnek, *Marjai József*nek és *Kosacek*

*Ferenc*nek bűnpörét. Az idegbajos *Kosacek*,

akit fegyőr vezetett elő, elrejtett

magánál egy önbortvapengőt és tárgyalás

közben, még mielőtt megakadályozhatták

volna, hirtelen átvágta nyakát és vére-

sen esett össze. Értesítették a mentőket

és első segítségben részesítették, azután a

fogházorvoshoz vitték. *Kosacek* csak

könnyebb sebet ejtett magán és nemsokára

rabkórházba szállították. A tábla

elrendelte elmeállapotának megfigyelését.

Kétszeres árpatermés Lengyel-

országban. A lengyelországi Posen

városa mellett, egy gazda a szokatlan-

nyen idejárás következtében, az

idén kétszeres árpatermést aratott a

földjén. Ez a jelenség arra készítette

a lengyel mezőgazdasági köröket, hogy

egy különleges árpafajtaival rendszeren

kísérletezzenek az évenként két-

széri termés biztosítására. Először

kora tavasszal, másodsor pedig a

nyár elején vetik ezt az árpafajta.

Magyar karácsony 1932-ben

Édes kicsi Jézus, bus magyar éjszaka
Szomoru ködében sóhajtozunk hozzád,
Áthatlan sötétben minden fényességünk
A te vigasztaló, kacagó kis orcád . . .
Nincsen más védelmünk a bántalmak ellen,
Csak a két kis kezed . . .
Édes kicsi Jézus, jöjj el ma mihozzánk,
Hogy örvendjünk Veled!

Elődeink álmát varázsold szivünkbe,
Régi boldogságban rezdüljön a lelkünk.
Amit elvesztettünk, a boldog, szép hazát,
Erre az estére, oh, add vissza nekünk!
Lobogjon ma össze minden gyertya lángja
A magyar hazában!
És dobbanjon össze minden igaz érzés
Kunyhón, palotában!

Édes kicsi Jézus, a mi karácsonyfánk
Nem magányos fa most, hanem zugó erdő,
Melyen vihar tombol vészes villogással
S mit komoran von be naptakaró felhő.
Jaj, sokat kívánunk, ha most kérünk Tőled,
Eltiport szegények!
Azt a sok reményfát, — hogy csillogón vond be,
Átnyujtjuk Tenéked!

Tégy rájuk fehéret: a Kárpátok ormát.
És hintsd be arannyal: bánáti búzából . . .
Jaj, kéket is hozzá: az Adria-gyöngyét . . .
És sok fényességet: kincses Kolozsvárról.
És kassai sonkát, pozsonyi patkót is
Kicsikét, cukrosat . . .
S fond körül, kis Jézus, fénylő rabláncokkal,
— De tépd szét azokat!

Tépd szét a láncokat, ma született Jézus,
Megalázott néped esdekelve kéri.
A te kicsi kezéd mindennél erősebb,
Teljesítsd felsíró óhajtását néki.
Hints világosságot bánatban vergődő
Magyar éjszakára . . .
Örömtől ragyogjon minden magyar család
Szent karácsonyfája!

MÉZES JÁNOS.

Madocson kivirágzott egy szál fehér orgona. Szekeres István madocsai (Tolna megye) gazda kertjében az enyhe idő következtében egy szál fehér orgona kibontotta szirmait. Illata is ép olyan, mint a májusi orgonáé.

Kenyérvágókéssel elvágta a nyakát egy keszthelyi kereskedő. Stern Márton huszonhat esztendősen keszthelyi kereskedő, akinek jólmenő üzlete a város egyik legforgalmasabb villasorán van, az elmúlt hét egyik délelőttjén borzalmas módon vetett véget életének. A fiatal kereskedő, miközben felesége és a nővére az üzletben a vevőkkel voltak elfoglalva, egy kenyérvágókéssel az üzlethelyiség egyik sarkában elvágta a nyakát. Nővére, aki addig háttal állott neki, azonnal odaugrott, de az elkeseredett ember rövid dulakodás közben még két borzalmas vágással úgy átvágta a nyakát, hogy csak egy kis darab bőr tartotta a törzsén. A fiatal kereskedő pillanatok alatt meg-

halt. Hír szerint az öngyilkosságot azért követte el, mert egy nagykereskedő, akitől ő bevásárolni szokott, gyanúba fogta. Stern ugyanis egy alkalommal árut hoztatott a nagykereskedőtől az inasával, az inasnak átadta a pénzt, aki azonban nem fizette ki az árut. Így az ügy a csendőrségre került, ott kihallgatták az inast, aki védekezése közben a gazdáját is igyekezett belekeverni a dologba olyanformán, mintha annak tudtával történt volna az árunak pénz nélkül való elvitele. A kereskedő érzékenységet ez a meggyanúsítás annyira bántotta, hogy elkeseredésben véget vetett életének.

Hanghullámokkal meg lehet ölni egy halat. Egy londoni tudományos kongresszuson rendkívül érdekes kísérletekről számolt be egy neves angol tudós, a kongresszus elnöke. Elmondta, hogy lehet már rádióval főzni. Igen érdekes jelenséget tapasztaltak a rádióhullámokkal való tojásfőzésnél.

A hullámok kellő irányítása mellett el lehet érni, hogy a tojás fehérje megfőjön, a sárgája pedig nyers maradjon, vagy megfordítva. Ezután egy lepergetett filmen bemutatta, hogy milyen eredményeket lehet hanghullámokkal elérni. A hanghullámok ürt okoznak a vízben. Kellőerejű hanghullámokkal meg lehet olvasztani a viaszot. Egy-egy erős hanghullám öt másodperc alatt megöl egy halat.

Felhívjuk a nagyérdemű gazdaközönség figyelmét az 1884. óta fennálló Nagy Ignác budapesti cégre, melynél egy a szőlő-, mint a borgezdaságban szükséges gépek, eszközök, valamint borkezelési anyagok legjobb minőségben és legolcsóbban beszerezhetők. A cég az 1928. évi Szombathelyi Mezőgazdasági és Ipari Kiállításon aranyéremmel, valamint az 1930. évi Tavasz Mezőgazdasági és Állatvásáron díszoklevéllet lett kitüntetve.

Kommunisták betörőbandája. A müncheni (Bajorország) rendőrigazgatóság több betörő letartóztatásával kapcsolatban, megállapította, hogy a betörések egész sora egy München környékén alakult kommunista banda számlájára irandó. A kommunista csoport a különösen megbízható tagokból kisebb csapatokat létesített. Feladatuk az volt, hogy betörésekkel egyrészt anyagi haszonra tegyenek szert, másrészt a lakosságot nyugtalanítsák és a betöltött vörös-szövetség müncheni kerületi vezetőségét robbanóanyagokkal, lőfegyverekkel és löszszerrel lássák el. A betörésre alakult társaság tagjait letartóztatták.

A biatorbágyi rém feljelentette csalásért volt társát. Matuska Szilveszter, a biatorbágyi rémtett elkövetője, ezidőszent Bécsben üli le az osztrák bíróságtól reámért büntetését. Ugy látszik, a börtön unalmát feljelentések gyártásával akarja elűzni. Legutóbb Kahan nevű volt társa ellen feljelentést tett csalás miatt. Azzal vádolja, hogy neki 10.000 schilling kárt okozott.

Bortömlők,

borsajtók,
permetezőgépek,
borszivattyúk,
seprőprészsákok,
borderítő, cimkék, dugók
jutányos áron kaphatók.

Valamint összes egyéb pincegazdasági eszközök.

Nagy Ignác

szőlészeti és borászati gépek
és eszközök lerakata.

Budapest, VII,
Károly király-ut 9.

Alapítotott: 1884. Telefon 415—15

PÁSZTORTÜZ

Bukaresti csángósors.

Azzal tartják: — Budapest után Bukarest a legnagyobb magyar város. Bár az oláh népszámlálás, — a magyarság rovására — megbízhatatlan, Bukarestben mégis számontartanak vagy kétszázezer magyart. Nem öröm ez minékünk. Két-három nemzedék után az oláhságba felszivódnak jórészt az Erdélyből özönlő székelyek, magyarok, csángók... Most a gyimesi-szoros hét falvának bukaresti csángóiról ejtek szót. A csángóköltő, zajzoni Rab István, századik születési évfordulóját ünnepelték. Összegyűltek. Kiderült, hogy az erdélyi székely-magyarország e legparányibb törzséből is egész falura való él az oláhok fővárosában. A kedves kerek, magyar arcú csángó férfiak, asszonyok, legények, lányok összeszedelődöztek vagy ezen. Némely lányok kóvirágos kendőért, szines kötényért hazarucantak a hétfaluba. Legtöbbje már azonban levette néprვისeletét, jellegtelen, jellemtelen városi gunyába öltözött. Csupán a színpadról vagy husz festői viseletű csángó-lánynak tarka ruhája, csángó tánca, csángó nótázása juttatták erőre, hogy ez itt mégiscsak magyar gyülekezet...

Amidőn a magukkal hozott batyuból kibontották a rántottsírkét és falatoztak és iszogattak, közülük igen sokan már oláhlul beszélgettek. Bukarestben így szokták. Könnyebb nekik is már az oláh, mint a magyar beszéd... Vagy pedig ott ült velük az oláh-sógor, vagy az oláh-vő, akik nem tudnak magyarul, akinek a kedvéért, tehát a magyar költő ünnepén is, csak oláhlul beszélgettek... Ez az!... Az oláh-sógor, az oláh-vő!!... Két-három nemzedék fordulása sem telik, végzettszerűen beteljesedik a bukaresti csángósors, — az Estolos-Asztalosok, Covaci-Kovácsok, Cocis-Kocsis Dumitroók, Sandor, Joanok nemcsak névleg, teljes valóságukban oláhvá változnak... Az idehazaiaknak is jó ezt megjegyezni! Az ezeres szokást, viseletet, nótát, táncot illőképpen itt sem becsüljük ma már. Minden szép, nemes, tiszta hagyományunk, virtusunk, erkölcünk veszendőbe megy. Az édes anyanyelvünk is leromlik, megfertőződött. A magyar hajlíthatatlanságot, ősi, büszke öntudatot és önérzetet, magyar jellemet hiába keressük, — maholnap saját édes hazánkban a bukaresti szegény csángók sorsára jutunk mi is!

Isten óvjon bennünket tőle!

MÓRICZ PÁL.

Porrá égett egy nyolcemeletes áruház Japánban. Félelmetes tüzkatasztrófa pusztított december hó 16-án az egyik legnagyobb *tokiói* (Japán fővárosa) áruházban, amelyben a tűz kitörése percében közel kétezer ember tartózkodott. A vásárlók nagy tömege nyugodtan végezte bevásárlásait, amikor egyszerre csak lángnyelvek csaptak fel az áruház közepén elhelyezett játékosztályból, ahol rengeteg celluloidanyag volt felhalmozva. A tűz könnyű tápot kapott a sok gyúlékony anyagban és néhány pillanat alatt már az egész áruház lángokban állott. A tömegben leírhatatlan pánik keletkezett. Asszonyok és gyerekek ijedt jajveszéléssel egymást letiporva tódultak a vészkijáratok felé. A borzalmas tüzvésznek tizennégy halottja van és közel száz asszonyt és gyereket rettenetes égési sebekkel szállítottak a kórházba. A tűz a japán főváros egyik legnagyobb áruházát hamvasztotta el. A nyolcemeletes áruhalom alig négyéves. A tűz kitörésének okát nem ismerik. Ez volt az első eset a tűzoltás történetében, hogy az oltás munkájába a repülőgépet is bevonták.

Egy elveszett és tizenhét év múlva megtalált fiú. Egy Leroy nevű francia asszony 1915-ben a német határ mentén lakott és amikor a német csapatok betörttek, legkisebbik, hároméves fiát egy kórház gondjaira bízta és családjával együtt a fővárosba, Párisba menekült. A kis gyermek eltűnt és anyja soha többé nem hallott róla. A napokban megjelent a francia lapokban egy Leroy nevű 20 éves fiatalembernek a fényképe. Ezt a fiatalembert Calais kikötőváros közelében utlevélkihágás miatt egy napra letartóztatták és ezzel kapcsolatban került nyilvánosságra a neve és a képe. Az anyát megdöbbenette a kép: a huszéves Leroy pontosan olyan volt a képen, mint annak idején az ő férje, fiatal korában. Leroy nényomban Calaisba utazott, felkereste a fiatalembert és hamarosan kiderült, hogy ő az elveszett gyermek. A fiatalember, akinek rosszul ment sora, éppen Amerikába készült kivándorolni, ennek kapcsán követte el az utlevél szabálytalanságot. Most már lemondott kivándorlási szándékáról, mert anyja jómódu. Amikor testvérét meglátta, kiderült, hogy egy időben Calaisban állandóan egy kávéházba járt egyik fiérével. Látásból nagyon jól ismerték egymást, de nem is sejtették, hogy testvérek.

Amikor arcszine fakó, szürkés-sárga és tekintete bágyadt, amikor szomorú, nyomott hangulat és nehéz álmok gyötrik, amikor epepángás, gyomorfájás, felfuvódás és fejnyomás kinözzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorral — 1 pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet inni. Az orvosok azért rendelik a Ferenc József vizet oly gyakran, mert ez sok esetben a rosszullet okát gyorsan megszünteti és az egész szervezetet felfrissíti. A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

TANÁCSADÓ

Kérdés: Hol lehet gyümölcsfajkezelési könyvet beszerezni? (J. J. Kőműves, Mád.) — **Felelet:** A gyümölcsfák kezelésére és a betegségek elleni védekezésre vonatkozó utmutatót kiadó hivatalunk ingyen megküldötte Önnek. Tessék átvásolni és az utasításokat pontosan betartani, akkor egészséges lesz a gyümölcs-termése.

Kérdés: Hogyan tanulhatnám meg a szövés-fonást? (S. H., Jászapati.) — **Felelet:** A Faluszövetség télen a fiókszövetségek kívánságára szövőtanfolyamokat rendez. Az eddigi tanfolyamokat igen nagy érdeklődés kísérte és szép anyagi segítséghez juttatta a résztvevőket. Tessék a fiókszövetség vezetőségénél előterjeszteni kérését és ha kellő számu jelentkező lesz, úgy a Faluszövetség megszervezi a tanfolyamot. A háziipar hasznos és — még a mai rossz viszonyok mellett is — jövedelmező foglalkozás.

Kérdés: Hova forduljak, hogy ruhasegélyben részesülhessek? (K. I. Borsosbény.) — **Felelet:** A multban a népjóléti minisztérium által fenntartott ruha-raktár és az egész akció teljesen megszűnt. Ruhasegélyezéssel a közgazgatási hatóságok társadalmi uton foglalkoznak. Tessék tehát a jegyző urhoz fordulni kérésével. Ha nagy családja van, úgy segélyért fordulhat a Kormányzóné öfóméltósága segélyakciójához. A kérvényt a Főméltóságú asszonyhoz kell címezni: Budapest, I. ker., Vár, Kormányzósné. A kérvény külső oldalára fel kell írni a nevet és pontos címet; a borítékra pedig feltüntetni oda kell írni ezt a szót: „Segélyakció.“

Kérdés: 1. Magyar állampolgárságot akarok szerezni, mit tegyek? 2. Birtokom végében 40 évvel ezelőtt beültetett fákat kötelek vagyok-e a községi bíró kívánságára kivegyetni? (5259. sz. előfizető.) — **Felelet:** 1. Az állampolgárság iránti kérvényt a fősolgabírói hivatal utján a belügyminiszter urhoz kell intéznie és igazolni kell benne, hogy Magyarország területén községi illetőséget szerzett, legalább 5 éve itt lakik, hogy legalább 5 éve állami adót fizet. Mellékelni kell a születési anyakönyvi kivonatot, vagyoni bizonyítványt, a családjának adatait igazoló házassági anyakönyvi kivonatot és erkölcsi bizonyítványt. — 2. Ha a fák 40 éve vannak beültetve a saját ingatlanon, úgy azokat még az esetben sem kell kivágyatni, ha azok árnyékukkal a szomszéd ingatlan tulajdonosoknak kárt okoznak, mert a szolgalmi jogot Ön 32 év alatt elbirtokolta.

Kérdés: Közszerzeményi földet van-e joga a férjnek, akinek a nevén a föld telekkönyvileg áll, egy gyermekére hagnyi s özvegyét ebből kizárni? (N. M. előfizető, Csehi.) — **Felelet:** A közszerzemény az a vagyonszaporulat, amely a házastársak egybekelésétől kezdődően a házasság tényleges fennállásának befejezéséig a vagyonukban fennáll, ha a házasságkötéskor létező vagyontöbbleteket jelentkezik. Ennek feléhez a közszerző feleségnek okvetlenül joga van. Joga van továbbá özvegyi haszonélvezeti jog címén a hagyatékat egész állagára, azonban az örökösök illő tartásdíjra korlátozhatják.

Kérdés: Mikor és hol lehet megtanulni a bőr kikészítését? (K. M., Diósbércny.) — **Felelet:** Irjon a következő címre: Kapinya Antal, Penc, Nógrádmegye. A felelettel azért késtünk, mert nem tudtuk felkutatni Kapinya címét. A napokban azonban belátogatott hozzánk.

Kérdés: 1. Hol szerezhetnénk be a „Petőfi” című szindarabot? 2. Hol jelentek meg és kaphatók-e „A magyar föld boszúja”, „A muszka völgyén”, „A hold kóros” című szindarabok? (A. L., Kevermes.) — **Felelet:** 1. A „Petőfi” című egy felvonásos szindarab könyvalakban nem jelent meg. Ha azonban vállalkoznak arra, hogy a „Vasárnap” bekötött évfolyamából kimásolják és azután a bekötött példányt visszaszármasztatják, úgy szívesen megküldjük Önöknek. A postaköltséggel azonban Önöket kell megterhelniük. 2. A kérdéses szindarabok a kiadónál is elfogytak. Intézkedtünk az egyik fővárosi könyvkereskedőnél, hogy küldjön címükre egy ismertetőt, melyben az összes Önöket érdeklő szindarabok fel vannak sorolva.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Orosz Ambrus, Pusztakettős. Kérését készséggel teljesítettük. — **Liptay Ferenc, Lítke.** Előfizetése folyó évi hó 31-ig rendezve van.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. J., Orosháza. December hó 19-én újra postára tettük a jutalomkönyvet. Reméljük, hogy ezuttal eljutott Önhöz. Rejtvényeiből közlünk. — **K. J., Soly.** Szíves elnézését kérjük a levelében foglalt panaszért. De kérjük szeretettel: ha az országgyűlésen új kormány mutatkozik be, akkor a régi kormányhoz intézett interpellációkat — ezek természetesen panaszok és kivánságok — törölni szokták. Tessék tehát a régi „Vasárnap”-hoz intézett kivánságokat törölni és ujjakkal az új „Vasárnap”-hoz fordulni. Készséggel és örömmel rendelkezésére állunk. Hála-sak lennénk, ha lapunkat ajánlaná ismerősei és barátai körében. — **Ifj. Csokonay.** Rejtvényei jók, sor kerül rájuk. — **B. L., Zalakoppány.** Jók, mai számunk az egyiket már közli. — **G. J., Vargaszeg.** Verseire legközelebb választ küldünk. — **D. J., Mezőkövesd.** A négy közül a „Mit ér a szerelmünk” címűt közölni fogjuk.

T R É F Á K

Hidegvér.

Kohn kényelmesen reggelizik a kávéházban, midőn rémült arccal beront a segédje:

— Kohn ur, leégett az üzlet, az Istent... siessen!...

— Mit siessen, — szól vissza Kohn — előbb megiszom a kávémat. Mert ha mindenem odaégett, akkor én ugyis egy szegény ember vagyok. *Egy szegény ember pedig nem engedheti meg magának azt a lukszust, hogy kifizessen egy olyan kávé, amit meg sem ivott.*

Az új kisasszony.

A trafikos új kiszolgálókisasszonyt fogad fel, aki még kezdő, most van először üzletben. Bejön egy ur és azt mondja:

— Kérem, kisasszony, én itt tegnap egy öngyújtót vettem, de nem akar égni.

A kisasszony nem tudja, mit kell ilyenkor mondani és megkérdezi a főnököt, hogy mit mondjon?

— Mondja neki, — sugja a főnök — hogy az ki van zárva, mert mi eladás előtt minden egyes darab öngyújtót kipróbálunk.

Az ur elmegy, nemsokára bejön egy másik ur:

— Kérem, kisasszony, én itt tegnap egy pakli gyufát vettem, de nem akar égni.

— Kérem, az ki van zárva, mert mi eladás előtt minden egyes szál gyufát kipróbálunk.

A szórakozott tanár ur.

Az egyik fővárosi polgári iskola növendékeit kivitték uszógyakorlatra a margitszigeti fedett uszodába. A fiukat az egyik fizikatanár vezette. Mikor a gyerekek már levetköztek és bementek a vízbe, a fizikatanár odafordult egy gyerekhez, aki vígan lubickolt a nyakig érő vízben:

— Hány fok a víz hőmérséklete, fiam?

— Huszonöt.

— Jól van, — felelte szórakozottan a tanár ur — leülhetsz.

Miért rendes a vőjelölt?

Egy rettenetesen fősvény embertől megkérdi egy barátja:

— Milyen ember a lányod jövődöbelje?

— Nagyon rendes fiatalember, — mondja áradozva az apa — minden este lecsavarja a villanyt és ölébe ülteti lányomat.

— És ez neked egy rendes fiatalember?

— Na hallod! *Nem fogyasztja a villanyáramot és két szék helyett csak egyet koptat.*

Megyek-e, vagy jövök?

Egy kitünő orvosprofesszor arról is nevezetes, hogy egyike a legszórakozottabb embereknek. A minap délután két óraker el akart távozni a kórházból, de a kapuban a látogatók olyan tömege akart bemenni a kórházba, hogy a professzornak, nehogy elsodorják, be kellett állni a portásfülkébe. Kivett a zsebéből egy újságot és olvasgatni kezdte. Olvasott, olvasott és egyszerre csak észrevette, hogy már szabad az út. Nyugtalanul, izgatottan, tanácstalanul nézegetett erre-arra, végül is a portáshoz fordulva megkérdezte:

— Mondja csak, kérem, megyek én most, vagy jövök?

REJTVÉNYEK

1. Pótlórejtvény.

— nek	— omb	— ólya
— ó	— röm	— pern
— ó	— 2	— r
— resz	— ihar	— iszt
— em	— l	— lsó
	— ó	

(Beküldte Kardics Ernő Gógánfáról.)

2. Szórejtvény.

Világtalan utálatos

(u = o)

(Beküldte ifj. K. Balogh József Dögérl.)

3. Szórejtvény.

E
akác

(Beküldte Végel János Melykutról.)

4. Szórejtvény.

NA NA kéreg

(Beküldte Békefy László Zalakoppányból.)

5. Szórejtvény.

nyugatmagyarországi
mocsaras vidék **részgálic**
—sá

(Beküldte Őri Sándor Csánigról.)

A rejtvények megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő évi 3-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények helyes megfejtését tíz napon belül oktetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve érkező megfejtők nevét nincs módunkban közölni.

A 49-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Szórejtvény: **Növényvédelem.**
2. Pontrejtvény: **Száz a libám, a gumárom**
3. Szórejtvény: **Titokzatos.**
4. Szórejtvény: **Ábrándozók.**
5. Szórejtvény: **Tarlószántás.**

Megejtették: Szemenyei János, Vallyon Klári, Simon Viktor, Gábor Ildikó, Mezőcsáti Gazlakör, Kiss István, Gergye Ferenc, Kovács Bálint, Nagy Ferenc, Szücs István, Szabó Zsigmond, Varga András, Tóth János.

Jutalomkönyvet nyertek: Simon Viktor (Alsópáhok) és Vallyon Klári (Tiszasüly).

Az 50-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

Ajánljuk barátainknak

az új

„Vasárnap”-ot!

A VILÁGGYUJTÓGATÓ

REGÉNY ★ ANGOLBÓL FORDITOTTA: VÉCSEY LEÓ (3)

Müller felügyelő tért elsőnek magához. Éppen a holttest tüzetesebb megvizsgálásához akart fogni, amikor valaki félrelökte az utjából. Egy kopaszodó, gyűrött és bajusztalan arcú esernyős emberke volt, aki nyomban leguggolt a hulla mellé. Szétfeszítette az őrnagy merev száját, megnézte a nyelvét, majd a nyakát és tenyerét, figyelmesen megvizsgálta a cipőket, azután a hátát is megnézte, nincsen-e szurás nyoma valahol. Össze-vissza forgatta a holttestet — mialatt a rendőrtisztviselők türelmetlenkedve minduntalan rá akartak szólni, de ez a nyugalom és biztonság valahogy lenyűgözte őket — végül felállott és szó nélkül indulni akart.

Perrin azonban utána szólt:

— Legyen szives a nevét és az észrevételeit beiktatni, doktor ur, hogy a jelentésünkbe foglaljuk, melyik orvos vizsgálta meg elsőnek a halottat . . . Mert, ugyebár, halotról van szó, doktor ur?

Az emberke hátracsapta a kalapját a feje bubjára és leirhatatlan pillantást vetett a rendőrtisztviselőre:

— Igen, ez a katonatiszt halott. Ez bizonyos. Egyébként nem vagyok orvos! Cardon detektív vagyok, Bulubisból! — szólt pattogó, nyers hangon.

Perrin úgy érezte, hogy sóbálványá dermed. Hangtalan nyitogatta a száját. Valami olyat akart dadogni, hogy ő azt hitte, a szálló orvosával áll szemben. Másképen dehogy is engedte volna . . . Mögötte azonban ekkor már felcsattant Müller felügyelő harcias hangja:

— Akkor pláne nem hagyja el a szobát, Cardon kartárs — kiáltotta, erősen megnyomva a „pláne“ és a „kartárs“ szavakat. — Elvégre is a hullát az ön lakosztályában találtuk.

A kis ember paprikavörös lett és esernyőjével hadonászva, rikácsolni kezdett:

— Mi ez? Gyanúsítás? Mint egy idegen állam rendőrségének főtisztviselője, ki hivatalos küldetésben tartózkodom itt, tiltakozom ellene.

— Ez nem gyanúsítás — válaszolta nyugodtan Müller — ámbár . . . — S itt jelentős, sokatmondó pillantást vetett az apró emberkére, aki kissé szinpadias volt fogatcsattogató, szörnyű dühében. Majd kissé engedékenyebben hozzáfűzte a német rendőrtisztviselő:

— Vagy arra csak tán van jogom megkérni, hogy várja be itt, ebben a szobában, a vizsgálat befejezését?

Azzal megfordult és hozzálátott a vizsgálathoz igazi német alaposággal. Mindent felmért, megszaglászott, átkutatott, majd a helyiséget vette szorgos vizsgálat alá, éppen úgy, mint rövid idővel előbb a padlásszobában. Mindössze annyi volt a különbség a két eljárás között, hogy most nem fecsegett, tréfálkozott, ugrándozott már, mint odafenn, hangtalanul végezte dolgát és arcán a jókedv helyett dac és ingerültség tanyázott.

Az idegen ezalatt egy széken ült és minden erejével igyekezett nyugodt maradni. Ez azonban sehogys sem sikerült neki. Izgett-mozgott, torzképeket vágott, rázta a lábait, majd felugrott. Közben széle-

sen gesztikulálva, titokzatosan susogott valamit maga elé és sűrű, gunyos pillantással ingerelte a lázasan tevékenykedő német rendőrtisztviselőt . . . Egyszerre csak kitört rekedt, rikácsoló hangján:

— A zsebeket nézné meg, a zsebeket! Hogy megtudjuk végre, kiről van szó . . . Bulubisban egy kéthetes közrendőr is ezen kezdene . . .

Müller oda sem hederített rá, folytatta a munkáját zavartalanul. Perrin azonban gyorsan letérdelt a holttest mellé és átkutatta a ruháját. A fehérműt is megvizsgálta. Nagysokára gondterhes arccal felállott:

— Nincs ennél egy betűnyi írás, semmi tárgy, egy zsebkendő sem — mondotta bosszusan. — Az ingen monogram helyett csak jelzés van, piros fonállal húzott kereszt, aminőt gyakran alkalmaznak a német háziasszonyok nagyobb családokban . . . Semmi, semmi jel, aminek nyomán elindulni lehetne . . . Valószínűnek tartom a rablógyilkosságot, hiszen semmi sincs a zsebeiben.

E szavakra az idegen detektív — úgy látszott — most már végleg megbolondult. Föl és alá száguldott a szobában, toporzékolt, majd izgatottan hadonászva, félhangosan vitatkozott önmagával. Egyszerre odaugrott a hullához, figyelmesen megnézte a körmököt, a csuklót és a cipőit, lázasan kutatót a szénrakásban, aztán folytatta végnélküli loholását.

A kis előszoba közben teljesen kiürült, a megérkezett rendőrörszemek kituszkoltak belőle mindenkit. A rendőrtisztviselők is befejezték munkájukat és készülődtek eltávozni. Az idegen ekkor hozzájuk lépett és nem törődve fagyos és tartózkodó viselkedésükkel, feltűnő udvariassággal és nyugalommal — mintha kicsérélték volna — megszólalt:

— Uraim, mielőtt eltávoznak, egynéhány adattal bátor vagyok kiegészíteni minden biztonnyal értékes megállapításaikat. Megfigyeléseim a következők: A hulla egy 38—40 év körüli, erős termetű ur ember holtteste. Természetes módon halt meg, gyilkosságról szó sincsen, ezt különben a boncolás igazolni fogja. Mégis, valami titok lappang a halála körül. Ez a holttest összefüggésben áll valami bűncselekménnyel, ami ügyes és jól szervezett banda — főképp igen óvatos és körültekintő emberek — vállalkozása. A hullát halála után öltöztették fel; ruhátlanul érte a halál, de nem az ágyban.

— Azt, hogy ide miképpen került a holttest, egyelőre nem tudom megfejtetni. Az ajtómon nem hozzhatták be, mert azon — mint méltóztatik látni — biztosító kulcs van. Ez az eset különben is tulegenyszerű és nem valószínű! Csak a háztetőről lehetséges. Le azonban nem dobták, mert akkor zuzodások nyomaira akadnánk és kötélén, vagy másképpen sem eresztették le, mert akkor egészen más a fekvés . . . A hullát a legnagyobb óvatossággal, valósággal ráültették a szénrakásra, és pedig nem több, mint 20—22 órával ezelőtt . . .

Az idegen gyors iramban, hadonászva, végigmérte a szobát, azután ismét megállt a két rendőrtisztviselő előtt.

— Még egynéhány jelentéktelennek hangzó, de

fontos adat. Tessék feljegyezni, uraim. — A két detektív akaratlanul is elővette könyvecskéjét. — A férfi uriember, de nem katonatiszt, még kevésbé francia. Jól zongorázott. Nemrégiben érkezett Berlinbe. Legutoljára a Nollendorf-tér és Wittenberg-tér között látták a Westen . . . Várjunk csak, mi van még? . . . Hja igen! Nagyon szereti az almát és a legutóbbi napokban izgalmas lelki élményeken ment át . . . A többi nem lényeges!

Müller és Perrin nem titkolt hitetlenkedéssel és szunnyal hallgatta az idegen detektív előadását, bár szemelláthatóan nyugtalanította őket, amit hallottak.

— Nem magyarázná meg, kolléga ur — kezdte Müller, amint szóhoz jutott, — honnan veszi a bátorságot, hogy annyi meggyőződéssel állítsa ezeket a kétségkívül érdekes dolgokat, amelyek minden bizonynal csak feltevések, sőt — meglehetősen merész feltevések.

Az idegen türelmetlen és ideges mozdulatot tett:

— Én sohasem csalódom a feltevéseimben . . . Az én megállapításaim mindig két-három összefüggő tény, illetve következtetés logikus egybevetéséből keletkeznek és megdöbbenően találóak, majdnem bizonyosságok. Sok éves tapasztalataimból pompás ösztön fejlődött ki, amely — mondhatnám — azonnal megérzi, ha egy kapcsolat, vagy következtetés nem hajszálnyira pontos . . . Azonfelül van némi tanulságom és gyakorlatom is. A mérgezési tünetekkel, az erőszakos halál apró, jelentéktelennek látszó jeleivel jobban tisztában vagyok, mint a legkörülmönfontabb törvényszéki szakértő. Esztendőket töltöttem el az ujjak és cipőtalpak bonyolult titkainak tanulmányozásával.

— Jó, jó, — aggályoskodott Müller — ezt tudjuk mind, mert hiszen olvasunk ujságot és sokat csodáltuk Cardon kartárs gyors felismerő képességét . . . De mégis szeretném tudni, hogyan vette ezt a ruhátlan meghalást . . . vagy éppen az utolsó nap izgalmaid?

Az idegen igyekezett minden erejével nyugodt maradni, bár fojtott és rekedt hangján minduntalan áttüztött az indulat és bosszúság:

— Megmagyarázom! Több tényt állítok egymás mellé. Az egyenruha nem illik rá a holttestre, azt mindnyájan láthatják. A nyakát be sem lehet gombolni, az ujsa rövid. Azonkívül a vállszalagokat be sem tudta kapcsolni szabályosan az illető. A nadrág sem illik a holttestre; így fekvő állapotban még csak megjárja, de ha felállna, akkor első pillanatban szembetűnne. És így tovább . . . Itt vannak a bőrfelület elváltozásai. Ez megint csak az én szakmámba vag. Ebbe szakértő vagyok . . .

— A többi megállapítás is körülbelül így született meg — folytatta nyugodtabban az emberke — a legegyszerűbb és legkézenfekvőbb tények, elismerem, kissé merész, de végül mégis igazolható egybevetése alapján. Ilyen tények: Az éjszaka esett az eső. A szénrakás még most is nedves, viszont az egyenruhát egyetlen esőcsepp sem érte. Ennek huszhuszonkét órája. A férfi ápolt és gondozott uri ujjairól kétségtelenül meg tudom állapítani a zongoragyakorlást. Arcvonásaiból és alakjából a német származást. Egyik vállán a katonai hátizsák egész életére feltörte a bőrfelületet. Ilyen féloldalas hátizsákot csak német katonák viselnek, ott is csak a legénységi

állományhoz tartozók, a tiszték nem . . . Azt, hogy az almát nagyon szerette, elülső fogairól tudom megállapítani pontosan; az izgalmas lelki élmények mellett pedig bizonyít, hogy ez a szerencsétlen ember négy nap óta alig aludt valamit . . . És így tovább, a végtelenségig folytathatnám a fel sem sorolható apró jeleket, amelyek megdönthetetlenül igazolják tételeimet.

E pillanatban kopogtak és megérkezett a törvényszéki bizottság az orvosszakértővel. Müller és Perrin egy darabig még ott maradtak és hallhatták, amint az orvos megállapítja a szivszélhűdés jeleit és elrendeli a boncolást. A jegyzőkönyv további megállapításai egész sereg pontban igazolták Cardon fantasztikusnak látszó állításait . . . Tagadhatatlan, hogy később ők is rájöttek volna mindenre, ami itt dicsérni való volt, az csak az idegen munkájának boszorkányos gyorsasága.

Együtt mentek le a lépcsőn, a két német rendőrtisztviselő és az idegen állam rendőrségének alkalmazottja. A szálloda előtt hatalmas sürgés-forgás volt. Egész sor bérautó állott a kapu közelében és fűrgekezü háziszolgák és szobaleányok szünet nélkül hordták a különböző bőröndöket és ládákat. A portás tányérsapkás feje izgatottan cikázott egyik csoporttól a másikhoz . . . A „Hotel Russie“ az elátkozott szálloda, egy óra alatt majdnem teljesen kiürült.

A két német rendőrtisztviselő megkérte idegen kollégáját, hogy ha nincs ellenére, legyen segítségükre továbbra is a nyomozásban. Elmondták a padlásszobabeli előzményeket is és megemlítették, hogy az utóbbi időben három kinyomozatlan rejtélyes gyilkosság történt Berlinben, amelyeknél, ugyanigy, egyetlen áruló jelet nem letek, mint a „Russie“ hotelbeli eseteknél. A három gyilkosság volt: Berg tanár esete, kit kültelki villájában öltek meg és aztán rágyújtották a házat, úgy, hogy a tanár holtteste szénné égett. Csak a véletlen segítségével deríthették ki, hogy rablógyilkosság történt. Ugyanigy Steinhoffen gróf, volt külügyminiszter meggyilkolása, ami felületes szemlélő előtt egy autószerencsétlenség látszatát kelthette. Végül itt Berlinben ölték meg rejtélyes körülmények között „Hotel Adlon“-beli lakoszályában Mr. Hutchson, az amerikai milliárdost.

— Hát még a londoni hat borzalmas bűntény — sóhajtotta az idegen — amelyek egyikében sem érte el a legkisebb eredményt sem a pompás angol rendőrség. Egy félév alatt történt a hat rablógyilkosság és bizony alaposan megtépázta — lebillentén a kinyomozatlan bűntettek mérlegét — az angol rendőrség hirnevét . . . Egyébként, ami ezt a Hotel Russiabeli esetet illeti, úgy gondolom, hogy az ékszerész eltűnése és a holttest között valami összefüggésnek kell lennie . . . Arra, hogy miért csempészték a holttestet ide, a világítóudvarra, nem tudok más magyarázatot találni, minthogy egyszerűen engem akartak bosszantani, személy szerint kihozni a sodromból. Holttest a híres Cardon szobájában! A nagy detektív zavarban . . . Lesz is bőven anyaga az ujságoknak!

— A bűnösök semmiesetre sem olyanok, kik már rendőrségen voltak — gondolkodott hangosan Perrin. — Ezek nagystilű gűzemberek, rendkívüli eszközökkel dolgoznak. A büntetés a leghalványabb hasonlóságot sem mutatja semmiféle más kriminális esettel. Az is bizonyos, hogy művelt és képzett emberek a tettesek . . . Az ilyen gonosztevőket pedig világszerte ismerjük.

(Folytatjuk.)

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak december hó 20-án.)

GABONATÖZSDE.

Készárúpiac. *Buza:* tiszavidéki 76—80 kg-os 11.90—13.10; felsőtiszai 11.30—12.05, jászszági 11.60—12.25; dunántúli, pestvidéki és bácskai 11.60—12.25. — *Rozs:* 5.80—5.90, pestvidéki és egyéb 5.80—5.90. — *Árpa:* takarmány, elsőrendű 9.10—9.20, másodrendű 9.00—9.10; felvidéki sörárpa 10.50—12.75, egyéb sörárpa 10.00—11.00. — *Zab,* elsőrendű 8.80—9.00, másodrendű 8.50—8.60. — *Tengeri,* tiszai 5.80—5.90, egyéb 5.80—5.90. — *Korpa:* 5.80—5.90, *8-as liszt:* 9.10—9.20 pengő métermázsánként.

Határidőpiac. *Buza* márciusra 12.52—12.54, májusra 12.90—12.92. — *Rozs* márciusra 6.77—7.78. — *Tengeri* májusra 7.43—7.45, júliusra 7.80—7.82 pengő métermázsánként.

Vetőmagpiac. (*Mauthner Ödön magtermelő és megkereskedelmi r. t. jelentése.*) *Lucernamag* iránt kevés érdeklődés mutatkozik, névleges ára csökkent. *Lóheremag* a külföldről érdeklődés nem mutatkozik és így belöldön az árak csökkentek. *Fehérkőles* iránt a kereslet élénkebb, míg a *vörös kőlesből* eladásra kerülő tételeket csak nyomott árak mellett lehet elhelyezni. *A budapesti áru- és értéktársaság hivatalos jegyzései nyersáruért, 100 kilónként, budapesti paritásban:* Repce 25.50—28.50, kőles, vörös 7—7.25, lucerna 96—103, lóhere 70—74, búkköny, tavaszi 15—16, muharmag 11—12, lenmag, kisszemű 27.50—28, nagyszemű 25.75—26, tökmag 15—16.50, napraforgó, fehér 15.50—16.50, vegyes 12.50—12.80, kék mák 108—110, borsó, Viktória 14—16, exprezs 18—23, lenese, kisszemű 24—28, nagyszemű 30—36, bab, gyöngy 11—12, szokványi 10—10.25, tarka 10.50—11, fiúrgömbölyű 18—19, hosszú 16—17 pengő.

Abraktakarmánypiac. Árpakorpa 7.75, borsóhéj 7.40, borsókorpa 7.40, buzakonkoly 7.75, konkolydara 8.50, lenmagpogácsa 16, napraforgópogácsa 13.50, repcepogácsa 10.50, rozskonkoly 7.75, rozskorpa 6.60, rozsocecu 6.65, rozstakarmányliszt 9.25, szójababpogácsaliszt nagyban 23, szójababpogácsaliszt kicsinyben 25, tökmagpogácsa 17 pengő métermázsánként.

Takarmányvásár. Réti széna, másodrendű 4.50—5.25, harmadrendű, csomagolásra 3.50—4.50, sarjuszéna 4—4.50, muharszéna 4—5, lucernaszéna 6.70—8, lucerna- és szénakeverék 5.30, szemes tengeri 6.20, alomszalma, másodrendű 3—3.40, zsupszalma 4 pengő métermázsánként, 1 kéve 0.25—0.30 pengő.

Cirokszakál takaró szalma átlagárban 9—11, béles szalma átlagárban 5—7 pengő métermázsánként. *Cirokmag* 4—4.20 pengő métermázsánként.

Vágómarhavasár. Bika, tarka, másodrendű 35—42, harmadrendű 24—25, ökör, magyar, másodrendű 30—46, tarka, másodrendű 30—40, tehén, magyar, másodrendű 32—34, tarka, másodrendű 30—40, harmadrendű 29, bivaly, növendék 32—34,

kicsontoznivaló 14 fillér kilogrammonként, élőszulyban.

Sertésvásár. Elsőrendű uradalmi nehézsertés páronként 300 kg-on felül 85—90, közép páronként 250—280 kg-ig 82—86, szedett közép páronként 220—260 kg-ig 80—83—84, könnyű páronként 180—210 kg-ig 78—80, silány páronként 100—160 kg-ig 70—76, elsőrendű öreg, nehéz páronként 300 kg-on felül 82—84, szedett öreg páronként, másodrendű 78—82, angol sokkasüldő páronként 120—150 kg-ig, elsőrendű 80—90—93, másodrendű 76—80, könnyű páronként 80—100 kg-ig 70—75 fillér, élőszulyban, zsír nagyban 135, 3 darabos táblás sózott szalonna 110—115, lezuhzott félhus nagyban 106—124, vágottsertés 100—116 fillér kg-ként.

Szurómarhavasár. Élő borjú, belöldi szópós, elsőrendű 0.72—0.80, másodrendű 0.66—0.71, harmadrendű 0.56—0.65 pengő kilogrammonként, élőszulyban.

Juharak. Külföldnek megfelelő prima, fiatal, kistfogas ürök, páronként 100 kg, vagy azon felüli szulyban 40—45 fillér, prima hizott bárányok páronként 75—80 kg között 40—45 fillér kg-ként, valamennyi gazdaságban, etetés-itatás után mázsálva, páronként 6 kg sulylevonással.

Tenyészmarhák és jármosókörök. Elsőrendű belöldi jármosókör (tarka) 0.44—0.48, elsőrendű belöldi jármosókör (fehér) 0.44—0.48, másféléves üszök 0.40—0.45, másféléves tinók 0.55—0.40 pengő kilogrammonként, élőszulyban.

Lóvásár. Igás kocsiló (nehéz nyugati fajta) 200—300, igás kocsiló (könnyű nyugati fajta) 140—180, alárendelt minőségű lovak 15—130, vágólovak 25—90 pengő darabonként.

Gyapju. A hazai piacon a forgalmazott körülbelül 20,000 kg középminőségű fésűsgyapju 1.17 pengős és körülbelül 30,000 kg középminőségű uradalmi szövetyapju 1.18 pengős áron volt elhelyezhető, hely vidéki állomások.

Nyersbőr. Marhabőr, súly és minőség szerint, magyar 0.47—0.50, tarka 0.57—0.60, borjubőr, rövid lábbal 0.85 pengő kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej 0.32, lefőlőztetett tej 0.10—0.12, tejszín 1.60—2.40, tejfél 1—1.60 pengő literenként, centrifugált vaj kilogrammonként, kicsinyben 2.80—3.20, szedett vaj 2.40—2.80, tehénturó 0.70—1, juhturó 2—2.40, juhsajt 1.60—2, trappista sajt 1.80—2.60, emmentáli sajt 2.80—4 pengő.

Baromfi és tojás. *Élő baromfi:* csirke, darabja 0.80—2.20, tyúk 1.60—3 pengő. *Leölt baromfi:* hizott lud és ruca kilogrammja 1—1.50, csirke 1.40—2.30, tyúk 1.30—1.80, hizott pulyka 1.60—2, libamáj 3—6 pengő. — *Tojás* darabja 9—13 fillér.

Halpiac. Ponty, élő, nagyság szerint 0.80—2, herca 2.40—4 pengő kilogrammonként.

Paprika. *Te-melői árak Szegeden:* csövespaprika füžerenként 0.50—1.10, édesnemes paprika 0.70—0.95, félédes paprika 0.50—0.60, rózsapaprika 0.40—0.50, másodrendű paprika 0.30—0.35, harmadrendű paprika 0.25—0.30 pengő. *Kato-csán:* Füžérpaprika 0.16—0.20, édesnemes paprika 0.75—0.90, rózsapaprika 0.40—0.50, másodrendű paprika 0.20—0.30, har-

madrendű paprika 0.10—0.15 pengő kilogrammonként.

Zöldség. Sárgarépa kilogrammja 10—20, petrezselyem 14—24, zeller 16—30, kalarabé 10—20, karfiol 30—80, vöröshagyma 6—12, fokhagyma 30—70, cékla 10—20, fejeskáposzta 4—10, kelkáposzta 5—12, vöröskáposzta 10—20, fejesaláta, darabja 6—20, torma 50—160, burgonya, őszi rózsza 10—14, Ella, 8—10, kifli 15—24, champignon gomba 160—300, fekete retek 10—20, tök (főző) 16—28, sóska 36—70, paraj 40—70 fillér.

Gyümölcs. Alma 40—240, birsalma 36—80, körte 70—200, naspolya 40—100, dió 100—150, gesztenye 48—90, mandula 60—80 fillér kilogrammonként.

Szesz és szeszitalok. A szeszüzlet változatlan. *Gyümölcspálinka:* törköly 2.80 pengőig, *szilvőrum* új, nyári 3.70—3.80 pengőig, *őnyári* 4.30 pengő, *ökék* áru 5 pengőig, *seprőpálinka* 2.90—3 pengőig kelt el 10,000 literfokonként + 3 százalék forgalmi adó.

Fapiac. *A fenyőfapiac* helyzete változatlan. *Tüzijában* a forgalom még mindig gyenge. Az árak változatlanok: belöldi búkkhasáb 280—290 P, cserhasáb 235—245 P, gyertyánhasáb 260—270 P, ákác-hasáb 215—225 P vagononként, budapesti paritásban. *Lombjában* alig van forgalom.

Idegen pénznemek vételi és eladási ára december hó 20-án. Az első szám azt az összeget jelenti, amelyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A második szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk. *Száz pengőnél többre kerül száz darab:* angol font 1885—1935, dollár 570.50—573.50, holland forint 229.15—230.55, német márka 135.70, svájci frank 110.70—111.40 pengő. — *Száz pengőnél kevesebbre kerül száz darab:* cseh korona 16.91—17.01, szerb dinár 7.30—7.80, francia frank 22.30—22.50, lengyel zloty 63.95—64.45, román leu 3.40—3.44, bolgár leva 3.95—4.25, olasz lira 2.90—3.20 pengő.

Vásárok jegyzéke.

Szombaton, december hó 24-én, vasárnap, 25-én és hétfőn, 26-án: A karácsonyi ünnepek miatt nincsen vásár.

Kedd, december hó 27-én: *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Enying.

Szerda, december hó 28-án: *Állat- és kirakodóvásár:* Tápiószéle (bizonytalan), Zalaegerszeg.

Csütörtök, december hó 29-én: *Állat- és kirakodóvásár:* Mezőcsát.

Péntek, december hó 30-án: nincsen vásár.

Szombat, december hó 31-én: *Marha- és sertésvásár:* Szekszárd.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

MAYER EMIL.

KIADJA:

„FALU” ORSZÁGOS FÖLDMIVESZÖVETSÉG.